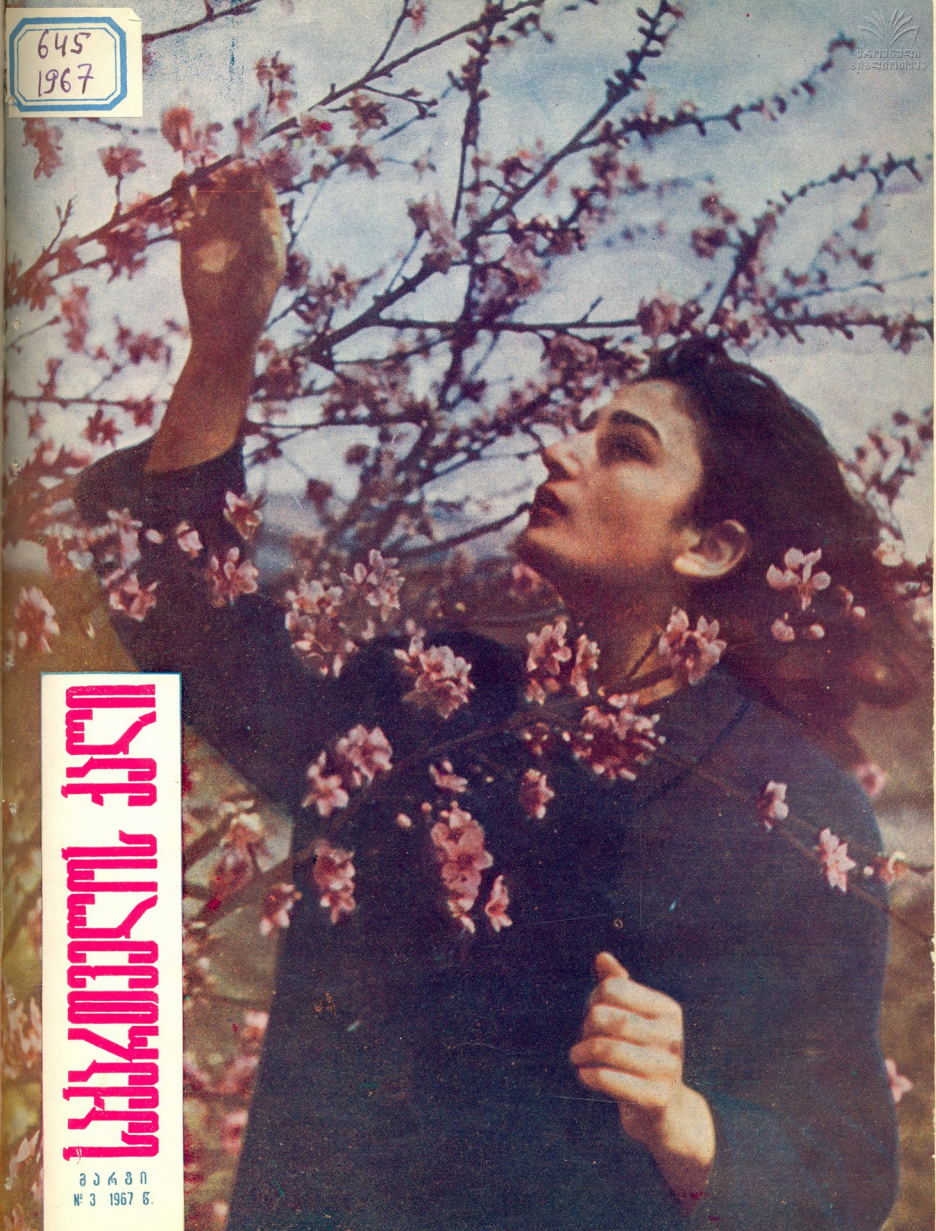

645
1967

ԿԵՐԱՆՆԵՐ

ՅՅԿՅՈ
№ 3 1967 Յ.

ფოტო ა. შავერძიანის

ქუთაისი, № 4 სამხარეალო ფაბრიკის
მაეზავი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს
დეპუტატი ივანე ლა რუბაქიძე.

გაგანა
8
დასაგა!

10.385

საქართველოს
ბიბლიოთეკა

საბჭოთა კავშირის
ბიბლიოთეკა

საქართველო
კომუნისტური
პარტია

უილოსავთ!

უილოსავთ!

სიამოვნებით ვსარგებლობ ქურნალ „საქართველოს ქალის“ წინადადებით და მხურვალედ მივმსალმები ჩვენს სახელოვან ქალებს მათი ღღესასწაულის დღეს — 8 მარტს.

ქართველ ქალებს, ისევე როგორც ჩვენი დიდი სამშობლოს ყოველი კუთხის ქალებს, სრული საფუძველი აქვთ იამაყონ, რომ არ არის მეცნიერებისა თუ ხელოვნების, მრეწველობისა თუ სოფლის მეურნეობის, პარტიული თუ საბჭოთა ხელმძღვანელობის არც ერთი დარგი, სადაც არ იყოს ქალების წარმომადგენელი. მსოფლიოს უდიდესი ნაწილი კარგა ხანია შეეჩია აზრს, რომ ქალები არა მარტო უფლებრივად არიან მამაკაცთა თანაბარი, არამედ თავისი შესაძლებლობით, დიდი შემოქმედებითი უნართაც თამამად დგანან მათ გვერდით. არ შევცდები თუ ვიტყვი, რომ ჩვენ, მამაკაცებს, არ შევცდითა ვთქვათ, ქალების თანასწორი ვართო. ქალი ხომ სინაზის, სათნოების, სიკეთის, ერთგულების განსახიერება და მათი სიმბოლოა. მამაკაცთა შესახებ ამას ვერ ვიტყვით. ქალი მეუღლე და დედა, რომელიც აძლევს დასაბამს ადამიანის სიცოცხლეს, ქალი მეგობარი და თანამებრძოლი, რომლის მარტო გამოჩენაც კი აკეთილშობილებს ყოველგვარ შეკრებას, იქნება ეს საქმიანი თუ საზეიმო, სამხიარულო თუ სამელოდიაო.

და აი, საზოგადოების ამ უშესანიშნავეს და უსაჭიროეს ნაწილს მინდა ვუსურვო მათი დიდი ნიჭის, უნარისა და შესაძლებლობის სრულად გაზოა და გამოვლინება. დაე, იმრავლოს ჩვენი გმირი დედებისა და სახელოვანი ქალების რიცხვმა, გაიზარდოს ჩვენი მეცნიერების, ხელოვნებისა და კულტურის ყველა დარგის მოღვაწე ქალთა რიცხვი, ემატოს ჩვენი მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის მოწინავე ქალთა არმიას!

ჩვენმა სოციალისტურმა სამშობლომ შექმნა ქალის ნიჭისა და უნარის განვითარებისა და გამოვლინებისათვის დღემდე არნახული პირობები.

კუსურევები ჩვენს ქალებს მაქსიმალურად ისარგებლონ ამ ხელსაყრელი ვითარებით და კვლავაც უჩვენონ მსოფლიოს, თურა შეუძლია ქალს, სოციალისტური საზოგადოების თანასწორუფლებიან წევრს, ქალს — კომუნისტის მშენებელს.

პ. ძონანიძე.

საპარტიო ხელისუფლების საბჭოს პარტიული მდიანი
თავაჯღომაგა.

სოცლის დასახლისი

იგი ჩვეულებრივი ქალია, შიარული, თავმდაბალი, უნერგო, გულმართალი და უბრალო მგრამ ამ უბრალოების მიღმა იმალება მისი საოცარი სიმტკიცე, გაბედულება და შეუვალობა.

შრომის, იღწვის, თუ დასტურდა საკუთარ თავსაც ანაველებს საყვარელ საქმეს. იქნებ ამიტომაც ჩააბარეს მას ვანულებმა სოფლის დისპლინობა, მის მტკიცე მარჯვენას მიანდგეს დიდი ოჯახის ხელმძღვანელობა.

ოულია თავაძე უცხო არ არის ამ სოფლისათვის. იგი აქ დაიბადა. მამით იობლი, ნაბოლარა, ალალი ლუკმით გაზარდა, ვინც შშის ქვეშ დატყდა.

17 წლის იყო, რომ ქალაქ მხარაძის პედაგოგიური ტექნიკუმი მამთავრა და თავისთვე სოფელში განაწესეს მამთავრად. პირველ დღეებში გაუჭირდა ქალმეიუს — მისი აღზრდელი მასწავლებლების წინაშე რომ იდგა, იმდენ მოწვევით იდგა. გაკვირვებულნი ვი ცნობისმოყვარე კრიადა თვალები აკრობდნენ მას. მერე შეუწვია, შეაყვარა, დაუმეობრდა პატარებს და უმაღლეს ცხოვრება უშინაარსი უწყვეტად. უცხად უკლავფერი შეიცვალა. სოფელში საზარელი ამბავი მოვიდა — ფაშისტური გერმანია თავს და-

ესხა ჩვენს ქვეყანას. მიუღწეველობისაგან გაირინდა სოფელი. მერე დაიბრუნ ვაკაცები სამშობლოს. დასაცავად.

ქალებმა შესცვალეს მამაკაცები. ქალებს დააწესეს კითხვებზე შრომის მიმე უღელი. მაშინ სოფლის შრომარეულებმა რიბიანი და ქაინი ქალიშვილი ოულია თავაძე ზომლები-ვანის სასოფლო სამუშაოს თავმჯდომარედ აირჩიეს.

გაკვირვებულ თანასოფლებებს მხარში აპოუდა ვაკაცი ქალი. დადიოდა ოჯახიდან ოჯახში, ანუ გეგმებდა ყველას, მათი ტვიცილი საკუთარ ტვიცილიად მიანდა. დღისით კოლმეურნეობის ფართობში ქალებთან ერთად შრომობდა, დამით მათთან ერთად ლამაზის მერაოდ შექმნე ფონტეტლებითაღვის წინდებისა და ხელთათმანების ქოცვაში იწყებოდნენ თვალბე...

— ამ დამსაც გვიან შემოფაშურდა ოულია შინ. არც ის ახსოვს, რამდენხანს იძინა, არც ის, საერთოდ ძინა თუ არა. თოვის ქუბილმა და აზრებულმა ნაგზებმა წამოაღო ფეხზე. საბუნდოში ძლივს მოიტანა კაბა, ტუფლებში წაყიფიფი, კაიი გაშოკეკა, კიბებზე წაიბინა. ქოცარიანი ვიდაცის ლანდი შენიშნა და შემოფითებლი ხმა შემოესმა:

— კიტა თავაძის ოჯახში რადაც უქირთ, ირქარე, ოულია.

ფეხის ხმას სარბილით მიჰყვა ქალი. სახლი გავესტული იყო ქალებით, მოხუცებით. სხიბით გათანებული უღირო ბიჭი ფდვას გულზე მიყრა და არავის ანებებდა. ოულია განრა. იქნებ უკუბიბი იყო დარბრნილა ზაგვის გადსარჩენად? არც მანანა იყო ახლოს, არც გეშინა. ოულიამ ცბენი მოიტანა, მერე დედას ბიჭი გაბისტაცა ხელიდან, ნაბადში გააშვია და რობატურის საგადამყოფოში გააქროლა. ზაგვის ცბენის ანთება აღმოჩნდა. ოულია მანამ არ მოსტელებია ბიჭს, სანამ უკუვიტოდა არ დატყყო.

ოულიასთვის ეს არ იყო პირველი შემთხვევა... როცა ომის ქარცხლებლა გადაიარა, როცა სიმშრდე დადამკვირდა ოჯახებში, თანასოფლები კვლავ მიუდგნენ ოულიას და კოლმეურნეობის თავმჯდომარედ აირჩიეს.

უამრავი საზრუნავი დახვდა თავანდომარეს დაყინებულ იყო ჩაის პლანტაციები, ჰექტარ ფართობზე ერთ ტანა ჩაის ფოთლის მოკრეფას ძლივს აბრებდნენ ქალები. დაბალა იყო სინდისის მოსაგალი. არ ქონდათ პირტუტვის საყვები. განაზრებული იყო სპინდლის ფერმა. რა თქმა უნდა, მცირედდ იყო კოლმეურნეობის შემოსავალი.

უქირთად დამანებეს. პურის ფულის საშოვნელოდ მოაკრტობიდან ურბით ჩამოქონდათ ქვა, დაყოფებულ ხელებით თლიდნენ კვებებს და გასასყიდად მიქონდათ.

გვიანდა თავმჯდომარე, ასე ცხოვრება აღარ შეიძლებოდა. კოლმეურნეობის საერთო კრება მოიწვია. ითხოზარეს, იდაყეს, ვეგებენ დასასეს. პირველი რიგში ჩაის ბუქები გახსტეს, შემობარეს, გათოზნეს, შეტანეს სასუქი, გააზუნეს ახალი პლანტაციები, პირტუტვისათვის საყვები ზაშის შესაქმნელად დითესეს მრავალწლიანი ბაღები. შრომამ თავისი ნაყოფი გამოიღო: კოლმეურნეობის შრომარეულზე წინანდელთან შედარებით მტკი გაუნწოდდა.

თავდადებულმა შრომამ სოფელი ღონაერი გააბა. დგარებდა დოღლაით. მგრამ მარტო ეს არ კმარობ, სოფელს სხვა ათასი გასაიკრი ქონდა.

ოულია თავაძე და მისი შრომარეული

ქმევახი ტექნიკა

საზრანმა დისახლისმა პირველი ტექნიკა გაფართოება-შეფუძვლა დაიწყო. გზამ დიონ სინარული მოიტანა: ჯერ ერთი, საცხრონი მანქანა ამოკვდა გზას და კოლმურნობის კანტარის წინ დადგა, შემდეგ — „ვილიში“. ურბიბი ატობრუტებმა შესცვალეს. ილირის ლამიონიბი აკოფდა ოლებში, კუნებში, ორბებებში. რცა ეს საქმე მოითავსეს, სოფელში ახალი ხარამოები აღიმარა; ამურეს კანტარის, კლებს, საშუალო სკოლა, პირტევისათვის ფემა, სასილელი კოში. გლეხებს საკუთარი სახლების მურნებლობათი შეწვევა თავწამდამორე, მისცა სესხი, ტრანსპორტი, საშენი მასალა. ჩვენი თავწამდამორე როცორც გულითაა კეთილი, ისე ფეხებდნეიცი არისო. — ამბობდნენ გლეხები და საძირკვლის გათხრის მანამ არ დაიწყებდნენ, სანამ ილია ფუტს არ დაულოცავდა.

სულ ცოტა ხანში სამოცდაერთმა ოჯახმა აიშუა ფართო აივნინი ოლა-სახლი გაიწინა, გალამზადა სოფელი. მდგრამ მანც ფერ ისვენებდა თავაწამდამორე. უწელიდა აწუნებდა სოფლის წყალი სოფელში ვეჭვი-კილომტარები დაშიორცებულ მიათე ჩქეფდა და უქმად იყარებოდა. იულა ჯერ ბრავადირებს მიუთიაობრა, შემდეგ კოლმურნებებს. სასიბარლო ამბავი მალე მიულმა სოფელმა შეიტყო. დაიბრა ხალხი საშუალო. მიხუცავ კი არ უნდოდა შინ დარჩენა. სულ მალე ანკა წყალი წამოვიდა ტულედა.

იული თავიანთ მურუნეფელი ხელი ვველაფერში გტყობა სოფელს. მისი რჩევა და სითბო პირველ რიგში შობარდებს უნაწილდებათ. ერთბელ, რცა ორი ცუტები მიტუნა სკოლიდან გარბობებს, თვალცრუმლიანებმა იულისთან მოინანათ დასამალო. თავაწამდამორე სკოლაში მივიყანა ყმწელები და თავებედა დაუღდა. ახლა ერთი მათგანი იური-სტია, მეორე კი შესანიშნავ ტელენტად იოყ-ლდა.

სოფელში ვერ ნახავთ უსაქმურ ახალგაზრდებს. ისინი საშუალო სკოლას რომ ამთავრებენ, საკოლმურნეი შრომამი ებმებიან. ამ ბოლო დიორის ცამეტმა ახალგაზრდა კოლმურნეიმ დაამთავრა დაუსრულებლად უმაღლესი სასწავლებელი. ერთერთი მათგანი — იური ვადატკორია, მოწინავე ბრავადირია.

მეზობელი სოფლის კოლმურნობის სათავეში უდგას იულიას ნამოწაფარი, მის მავალითე გაზრდილი გრიოლ შედლამე. ისინი ერთმანეთს ეჯობებინა შრომამი, საერთო ძალით თობენ დიდ მურნებლობებს. მათი აგებლია მდინარე სუსუსაზე გაპიტადური ხიდა. ხიდი ჩაიორის ცენტრთან და წყალგაღმა საკოლმურნეი ფართობებთან მისასვლელი გზას ამოკლებს. ახლა წყალდიდობის ადარ ეწინია იულიას — შვიანარის გაღმა საშუალო ვასული გლეხი უწებულად დაბრუნდება შინ.

21 წელი შრომამი გავიდა. ამ უწეანო შრომის საფასურად იულა თავაქეს ლუნინის ორდენი და სოციალისტური შრომის გებრის ოქროს ვარსკვლავი უშვეწებს მკერდს.

21 წლის მინიმალე იულია თავაქეს წუთი არ ქვინია იცეთი, რომ სოფლის წინსვლასა და მის აღორძინებაზე არ ვიჭვროს. ყოველ ახალ დღეს მისთვის ახალი ვალდებულებები, ახალი წარმატებები და სისხრული მოაქვს.

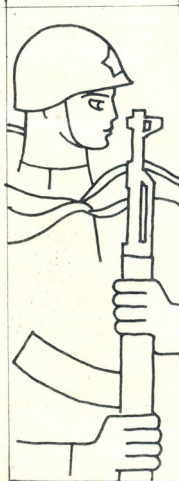
ოთლი 6303A

იების სურნელით აივსო გულბი, ოგებმა ოღევი, მიზანიც უღევი. შევადეთ ცის კარი და მივწვდით მიუწვდომს. სინარულს, სიყვარულს ვით ებნებს ხალხარი, აგვიბდა ზაპარი, აინო ლამპარი პლანეტის გარშემო. ვაშენო, ვაშენოთ ქვეყანა დილი, საშობლო ნეტარი. სიცოცხლის ნექტარი სულუბნა ზაჩვარილს. ნურასადროს დახრიდან მშვიდობის დროშები, ნურასადროს დახრიდან... ნურც ტრემლი დაღვრილა... გათინდა..

ლურჯ სივრცეს ნარტივის რტოებიო ქარგავენ მტარდებიო, და ვდგავარო ამაყად მშვიდობის დამცველნი საბოთოა დელებიო... ჩვენი ჰელიო ყოველი, კვლავ ლბენო მოველით შენს ყოველ განიოადს. მარტია, იებით აივსო გულბიო, სიცოცხლე უღევი, ხალისიც უღევი. ჩვენ შენი ზრუნვის ქვეშ თვალგაბრწყინებულნი ვაშენებთ კომუნიზმს, მშობელიო პარტიავი!

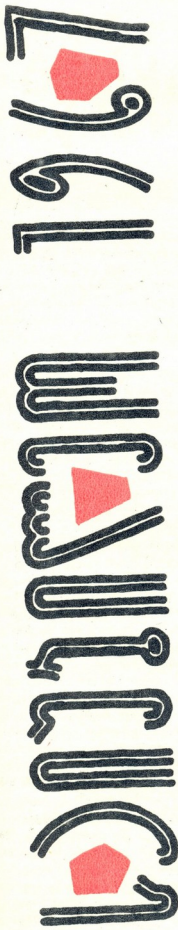
თამარ პოსნეტიშვილი, ზეინკალი

სოციალისტური

ცხოვრობენ როცორც რბინიონები, ეფერებინა ბუჩქებს, ხეობრებს, — საღდაც, შორს, წიოელ გარნიზონებში გზებს უმწვანებენ ადამიანებს. რომ ხალხს ყოველივთის შეტელოს მტკიცედ ძალიც, ლეხილციც, შრომაც, თამაშიც, ჩვენი ებოქის რბინიონები ფხიზლად ტტეში, თოვლში, ხალაშში... და აღარ სტებენ დელები დამებს, არც ესწორებინა ხალხებს ორბები — რამეთუ ტტეში არ იბინებენ უწერულავაშო რბინიონები. არ იბინებენ და საოცნებო მწვანე მერმისიჯე აღარ ილღვა. იციან, საღდაც მათი ტოლები დასერიონებენ ღამაჯ წვეცილებად. დასერიონებენ და გაზაღბულეწე ლიბილს, ვით იბებს, ისე მუნტატებენ, — თოვლითი სეტკაც, ქაოქათა ქობში მშვიდად ეწინით ისევ პატარებს, რომ არ უფრობოდნენ მიმწუბრს წვეციები, ერთობის ჰკოცნიდნენ მშვიდით, ხალისიო, რომ ხასხასებდეს ვარდვეცილებით მზე — ვაჯაღბლის დიასხალისი. შორს, საღდაც, წიოელ გარნიზონებში კვლავ ძილფხიზლობენ გულგატაცებით... ცხოვრობენ როცორც რბინიონები უწვევერულავაშო ყმწავიცილები. თარგმნა მორის ფოტოგრაფიამ

თქვათაგინს ჩავოღუთის 50 წლისთავის შესახებარა

დადგა 1987 წელი, დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის სათუთილო, 50-ე წელი.

თბილისათვის ემზადება მთელი ჩვენი ქვეყანა, ემზადება მრეწველობის და სოფლის მეურნეობის, მეცნიერებისა და კულტურის ფრონტის მუშაკები.

თბილისათვის ემზადებიან საქართველოს დედაქალაქის შრომელებიც. დიდი შრომით მუშაობს გაზაფხული ქალაქის სამრეწველო საწარმოებში. საწარმოთა კოლექტივები წარმატებით იბრძვიან ოქტომბრის 50 წლისთავის აღსანიშნავად ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად. უშაავრბ ამოცანად არის დასახული შრომის ნაკლები დანახარჯით მეტი გარნიზონური ეფექტის მიღწევა.

დაძაბულმა შრომამ უკვე გამოიღო ნაყოფი. თბილისის საწარმოთა მუშაკებმა 21 დეკემბერს, ვალდებულებებით გათვალისწინებულ ვალადე ოთხი დღით ადრე შეასრულეს საერთო პარალელისა და მეტწილ სამეოობისა საწარმოს გამოშვების 1986 წლის — ბუთწლედის პირველი წლის საწარმო გეგმა.

სამრეწველო წარმოების მოცულობა 1986 წელს 1985 წელთან შედარებით 7,5 პროცენტით გაიზარდა, მნიშვნელოვნად გადიდა შრომის ნაყოფიერება, შეცირდა პროდუქციის თვითღირებულება, მიღებულია წეგემითი ღირებულება. ვალდებულებებით ნაკისრი 17 მილიონი მანეთის ნაცვლად, თბილისის მრეწველობამ 1986 წელს დაშლევინა თვის წერიური გეგმის გადამტეებით გამოშვ. ვა 25 მილიონ მანეთზე მეტი ღირებულებების სხვადასხვა პროდუქტია.

ეს წარმატებები თავისით არ მოსულა. სოციალისტური შეჭიბრების ნაკისრი კლდელებითა წარმატებით შესრულებას მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი დაგეგმვისა და გარნიზონური ტემპულირების ახალ მეთოდებზე გადასვლამ. მაკლითად, თბილისის ჩაის საწარმომ ფაბრიკამ ახლებურად მუშაობის ოთხ თვეში მნიშვნელოვანი გადგარებებით შესასრულა ყველა ძირითადი საგეგმო მაჩვენებელი, მიღო ერთ მილიონ მანეთზე მეტი მოგება, ანუ გეგმის 112 პროცენტით, ვახალა 866 ათასი მანეთით მეტი ღირებულების პროდუქტია, ვიდრე გათვალისწინებული იყო. ახალ პირობებში მუშაობის კარგი მაჩვენებლები აქვთ, აგრეთვე, გრებილი ავეჯისა და თამბაქოს პარკეტის და მეორე ფაბრიკების კოლქტივებს.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 50 წლისთავის შესახებდრად გაჩაღებულ სოციალისტური შეჭიბრებაში დარწმუნდნენ კიარვის სახელობის ჩარხმუენებელი ქარხნის (დირექტორი შ. ჩიქოვანი), ვ. ი.

ლენინის სახელობის ელმვაღმუენებელი ქარხნის (დირექტორი ვ. სამარაქი) და მ. უღ-კაშვლის კომბინატის (დირექტორი მ. ბახუნაშვილი) კოლქტივები.

სოციალისტური შეჭიბრების ავანგარდში დგანან დედაქალაქის საწარმოთა კომუნისტები, რომელთა მნიშვნელოვან ნაწილს ქალები შეადგენენ. საყოველთაოდ ცნობილია ე. სოლომონიანი, ნ. ვოსკანოვანი, ო. ოსიპოშვილის, ვ. პაპინაშვილის, კ. ილერიანის, პ. არევადის, ვ. მანჯგალაძის, შ. ფრცხვალავის, ნ. როვენიკის, მ. ჩერქეზიშვილისა და სხვების შესანიშნავი შრომითი წარმატებანი.

თბილისის სამრეწველო საწარმოებში მუშაობს და დედაქალაქის სახელგანთ შრომით ტრადიციებს ამდიდრებს ადრეული და ასეული კომუნისტური შრომის ბრძალვა, რაციონალიზატორთა და გამომკონებელითა მთელი არმია.

თბილისის სამრეწველო საწარმოებს შორის დიდი თბილისის შესახებდრად გაჩაღებული სოციალისტური შეჭიბრება სულ უფრო მანობრივი ხდება.

თბილისის ორგანიკაციის სახელობის მანქანათმუენებელი ქარხანაში ამყოფან ზეინკლის — მანახლის ინიციატივით დაიწყო სოციალისტური შეჭიბრება ოქტომბრის 50-ე წლისთავის სახელობის ფონდის შესაქმნელად. ამ წარწყებამ ფართო მხარდაცხარა. სათბოლოო წელს ყოველი მუშა მთელი თავის ზეგემით პროდუქციას ამ დიდი თარიღისაღმე მიძღვნის ფონდში გადარცხავს. უველათავის ცხადია, რომ რაც უფრო მეტი ზეგემითი პროდუქტია შევა ამ ფონდში, მით უფრო მაღელ შესრულდება ბუთწლადე.

მოწინავე ამუშაო ზეინკლის, კომუნისტ ი. მანახლის ინიციატივა თბილისისა და ჩვენი რესპუბლიკის სხვა ქალაქების საწარმოებმაც აიტაცეს, ი. მანახლის ათასობით მიმდევარი გამოჩნდა.

ბუთწლადის მეორე წლის ვეგებით ჩვენი დედაქალაქის მრეწველობის წარმუ ახალ დიდი ამოცანება დასახული. 1987 წლის პირველ ნახევარში მუშაობის ახალ პირობებზე გადავა თბილისის 51 საწარმო, მნიშვნელოვნად გაიზარდა ქალაქის ომ საწარმოთა რიცხვი, რომლებიც ისარგებლებენ ბუთწლადიან საშუაო კვირით.

ცხოვრება გიგანტური ნახაჯებით მიდის წინ. საქირო ხდება კიდვე უფრო მეტისა და უწყეთის გაკეთება. თბილისის საწარმოთა შრომელები მათ წინაშე დასახულ გარნიციოულ ამოცანებს პასუხობენ მაღალი შრომითი შემარბებით, შემოქმედებითი ახრის პაქინებით.

ბ. ბაშმაძე

ნახატი ნ. შუშუმასისა

ტვისტი ჩემის პაჩში

ელენე დიმიტრის ასული სტასოვა

გარდაცვალა ელენე დიმიტრის ასული სტასოვა, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წევრი 1898 წლიდან, სოციალისტური შრომის გმირი, გამორჩეული საზოგადო და პოლიტიკური მოღვაწე.

ე.დ. სტასოვა ახალგაზრდობიდანვე დააჯეროვდა რევოლუციური ბრძოლის გზას. გიმნაზიის დამთავრების შემდეგ ე.დ. კარსუკაიანთან ერთად მუშაობდა მუშათა საკვირაო სკოლებში, აქტიურ მონაწილეობას იღებდა პეტერბურგის „მუშათა კლასის განვითარებისთვის ბრძოლის კავშირის“ მოღვაწეობაში. იყო ლენინური „ისკრის“ აგენტი, ეწეოდა არაღიარებულ მუშაობას რუსეთის მრავალ ქალაქში; იყო რსდმპ პეტერბურგის კომიტეტის და ჩრდილოეთის ბურჟუაზიის ცენტრალური კომიტეტის წევრი. 1905 წლის აგვისტოდან 1906 წლის იანვრამდე, პარტიის ცენტრალური კომიტეტის დაჯილდოებული, ე.დ. სტასოვა იმყოფებოდა ენგელსში, 1907-1912 წლებში პარტიულ მუშაობას ეწეოდა თბილისში. პრალის კონფერენციის (1912 წ.) შემდეგ დაშტატიციებული იქნა ბოლშევიკური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წევრის კანდიდატად. რევოლუციური მოღვაწეობისთვის ე.დ. სტასოვა არაერთხელ იყო დაპატიმრებული. 1918-1918 წლებში გადასახლებული იყო კიშინიოში. ე.დ. სტასოვა აქტიურ მონაწილეობას იღებდა დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მომზადებასა და გატარებაში. 1917 წლის თებერვლიდან 1920 წლის მარტამდე იგი მუშაობდა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წევრად. რსდმპ (ბ) VI ყრილობაზე არჩეულ იქნა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წევრობას კანდიდატად. ბოლო VII-VIII ყრილობებზე — პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წევრად. 1920-1921 წლებში ე.დ. სტასოვა იმყოფებოდა პარსუხაგებ პარტიულ თანამდებობაზე პეტერბურგში. შემდეგ ეი — ბაქოში. 1921 წლიდან 1926 წლამდე მუშაობდა კომინტერნოში. 1927 წლიდან 1928 წლამდე ე.დ. სტასოვა იყო რევოლუციის ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარე, რევოლუციის მებრძოლთა დამხმარე საერთაშორისო ორგანიზაციის აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე.

1890-1934 წლებში იყო ცენტრალური საკონტროლო კომისიის წევრი. 1932 წელს ომის საწინააღმდეგო მსოფლიო კონგრესზე ამსტერდამში არჩეული იყო ომის საწინააღმდეგო ანტიფაშისტური კომიტეტის წევრად. 1934 წელს მონაწილეობდა ომის საწინააღმდეგო და ქალთა ანტიფაშისტური მსოფლიო კომიტეტის შექმნაში. 1938-1946 წლებში რევოლუციონარულ ეურნალ „ინტერნაციონალიზა ლიტერატურას“ (ფრანგული და ინგლისურ ენებზე). სახელგანთქანი ლენინური გვარადის შესანიშნავი წარმომადგენელი, ელენე დიმიტრის ასული სტასოვა მთელი სიცოცხლის მანძილზე იყო მარქსიზმ-ლენინიზმისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის გაცნობარე პრაქტიკოსი. უაღრესად მნიშვნელოვანია მისი ლიტერატურული შრომები და მისიწევნები, მოგონებები ვ. ი. ლენინზე.

ელენე დიმიტრის ასული სტასოვას ცხოვრება კომუნისმის საქმიანობის თავდადებულ მსახურის ბრწყინვალე მაგალითია, მისი ანაოლთა სიყვარული იყო სოციალისტური საბჭოთა ადამიანების გულში.

რესტორანში ორკესტრი უკრავს. მაგიდაზე წითელი დროშა ფრიალებს. კელნერებს ლანგარზე დაწყობილი, ბულიონით ხახვთ ფინჯნები მოაქვთ. სურგანაბრებელი ვიწროვით, მაგიდის ქვეშ მიღლილი მუხლებს გმართავთ. პირდაპირ ლიანა ზის, ჩემი ფხვი ხვდება მის ფხვს, მიყვით.

— ბოიდი! — ვუგუნებო.
ლიანა ისევ იყვით.
„რა გაყვითებს გიგო? — ვამბობ გუნებანი. — ხლადი გინა, ხლუბი აღარ იქნება... აფსუს, ქითანში ამოღესილი ლობიო!“
ფხუზე დგება გიდი. იგი ჩია ტანისა, მაგრამ ძალიან კობტა გოგოა და სასხლად ევა-მარია ჰქვია. რთვა იყვით, თვალბი ეხუკება, ცალ ლყაზე ფოს დასწვდება და თქვი მოხვდება კიბუღს ავტოვრებს.
— ნასალდევის, — ამბობს ევა-მარია რუსულად და ენა ეწიციება, — თავისუფლები ბარო, შეგიძლიათ რესტორანში დარჩეთ და იცეკვით.
— ვიცეკვით?! — ამოქნარებას ავთანდილი და პირზე ხელისუფლებს იფარება.

— ვიცეკვით, ვიცეკვით! — ამბობს ჩვენი შავთვალა ქალიშვილები. რესტორანი კი ციციფერი თვალბი იყვება, მიდინა ქალიშვილები, სხდებიან მაგიდადთან და ჩალის ღრუბოთი კოკცილს წრუპავენ.
ბიჭებს თვალბი იქით გაგვირბის. უკრავს ორკესტრი ცვაკვეწ წველით. ვეღოთ ფინჯნებს და ვეღოვლები მეორებს, მეორე აყვებს პირველს, მესამე კი ყოველთვის ტბილი ნამხვებარია.
საიღოს ვამთავრებს. ტურისტულად ჯუჯუის რამდენიმე წვერი, უფრო ხანშიშესულები, ბოლშე იდიდან და სასტუმროში ადიან დასასვენებლად. ლვანი და ლია, რამაზი და ია, ნელი და იუნა ცეკვევენ.
მაგიდათან ვარტყბი: მე, ჩვენი გიდი ევა-მარია, ჯუჯუის ხელმძღვანელო ვენერა და ბაგა. ბაგა გემოთა, ახალგაზრდაა, მაგრამ თბილისში კარგი დასწვარის საბულო თქვი მოხვებილი. იგი ხელს კარსიკენ იმეგრის და არდურის ამბობს.

რესტორანის სიღრმეში კარია, იმ კარში რომ გასვლით, მეუღლო, ვიწრო ქუჩაზე აღმოჩნდებით.
„ბარი“,
„ბარი“,
„ბარი“

ინთება და ქრება, ინთება და ქრება შეშინული კარის თავზე.
ბარში სხვა სამყაროა.
— რა იყვით? — იხუდება იქით ვენერა.
ბაგა ისევ ხელს იმეგრს.

გაკვირვებულ ვენერა ისევ იქით იხუდება.
— ვიომი ვეწ მიხვდი?! — ვამბობ მე.
— რა იყო, რა? — ენას ირღვებს ევა-მარია.
— ბიჭებს ბარში შესვლა უნდა, — მივიცვდა გულის წიღილს ვენერა, — ვეღლვდეს ენახლბოთი და მან რა დაგვაკა?!..
— თუ, — იყვითის ევა-მარია და ხელს იქნება — არა, იქ საინტერესო არაფერია.
— შედიან! — ამბობს ბაგა.
ჯუჯუის ხელმძღვანელს უტყვება მიგრებობივარო.

რა უფრო მემკვიდრეობას?

ამ კოტა ხნის წინათ, ინგლისში, გარდაცვა-
ლა მოხუცი ლორდი სემპლი, და იმ წამსვე მისი
ქონებისა და ტიტულის ირგვლივ დავა ატყდა.
საქმე იმანია, რომ სემპლისა ვერაში არსებობს
მრავალსაუკუნოვანი ტრადიცია: ლორდის ტიტულ-
ლი, ციხე-სიმაგრენი და სხვა ქონება შეიძლება
მემკვიდრეობით გადაეცეს მხოლოდ მამრობით
სქესს, მემკვიდრეობაზე პრეტენზიების განხილვე-
ბა შეუძლია მხოლოდ გარდაცვლილთა გვიწ-
შევის. ამის მიუხედავად, პერალიტუმა კომი-
სიამ, რომელიც სათავადასნაურო წარმომოხა
ტიტულებისა და ღრების საცემებს აწარმოებს,
პროტესტის ხმა აღიმართა. ლორდი სემპლის 40
წლის წინათ შეძინა ქალშვილი, რომელმაც სულ
ახლანან ექიმების დახმარებით სქესი შეიცვალა
(შეიძლება სწორად მემკვიდრეობის მიღების მიზ-
ნით). თურსებმა, რომელთაც მემკვიდრეობის
პრეტენდენტმა მიმართა, აღარ იცაინ რთოვი
შეიქცნენ.

„კვანჩაით კლავინოსი“

ლიონში უკვე რამდენიმე წლია არსებობს
„მკვდრებით აღდგენილი კლავინო“. კლავინოს წყ-
რად გახსოვს შეუძლიათ იმ დაძინებებს, რომლებ-
მაც გადაიტანეს სიკვდილი. გასაქმნი მისთვის
კლავინოს წყურთა სია ძალიან მოკლეა. კლავინოს
საფუძვლის არსებობა შორის არის მეორე სიკვდი-
ლით მისი რამდენჯერმე. მის ქონების მოსოფ-
ადაცხადეს: სანტაგეტმა ისინი მკვდრებად ჩასთა-
ლეს და პირობის ველზე დატოვეს. კლავინოს არან
ქალბებიც, ერთ-ერთი მათგანი გარდაცვალა იპე-
რაციის დროს და სიკვდილიდან წყურთ საათის
გასვლის შემდეგ ქირურგის დანის ქვეშ მყოფი
გინს მოვიდა. „მკვდრებით აღდგენილი კლავინო“
არააფუძვლებრივად შემოხვევამ მიიყვანა დე-
ბი შორისონებში. უფროსი და ექიმებმა მკვდრად
გამოაცხადეს და შირგზი გადაიტანეს. რამდენიმე
ხნის შემდეგ მას გამოუვიდა და ტელეფონით თა-
ვის დას დაუკავშირა, ფიქრობდა ამ ამბით გა-
ცხარებო. გარდაცვლილის ხმა რომ გაიგონა,
მეორე და მოცულებით დავცა და რამდენიმე
საათის განმავლობაში კლინიკური სარდალის
მდგომარეობაში იმყოფებოდა. ექიმების გულმოდ-
გინებში მას სიციხვლედ დაუბრუნდა.

(„ხანინი სილა“, № 9, 10, 1966 წ.)

— წავიდეთ! — დგება ფეხზე ვენერა.
გვა-მარია ერთ ხანს არ ინირება, მერე ერთება თვალები, ლოყავზე
ფოსი ურნდება და კბილებს ატეხავს, ფეხზე დგება.
ნახევრად ბნელ დარბაზში შედგარობს.
თამაჰის კვაშილი, კლკაოლის დამართობელი სუნი, ნელსაცხებელი
და...

ჯახი!
მატიას ვუსმენით.
— ორი ბნენდი, ორი კოტევილი და მოხალული ნუში!
— ლა-ლა-ლა-ლა! — გაკვირვის ჩახლენილი ხმით, წელზევით ნა-
ხვრად მიმდელი მიმღერალი ქალი. მას საქაფონი და საყვირები ეხმარება
ბიანა.

ირხვევან წველიები.
თამაჰის კვაშილი ტულუბად მიიწვეს ზვეით და შემოიღო ბერის ელა-
მუნება.

— ტვისტ, ტვისტ! — გახელდა მიმღერალი.
ჯახი გესტანში შედის.
ირხვევან ადამიანთა სხეულები.
საქაფონმა ხმის გაუწერილა, მერე მოსკდა საყვირების მოკრულელი
ხმები და...

— ტვისტ, ტვისტ!
როგაფენ წველიები: ტრისის მიმტანცველი ქნევა, ხელების რხევა...
— აღარ იღებია ნეტა? — უფროს ბაჰას და მოცკვავე ქალზე თვა-
ლით მანიშნებს.

ვენერა და გვა-მარიაც იქით იხედებიან. ის მოცკვავე ქალი დიდი ხა-
ნია შედინმე იგი მკვლარად გამოჩნდება სხვა მოცკვავეთაგან: გამოკარ-
თული თებობით, გატყობრებულ მკერდს და მრავალი, მსუქანი მუხლის-
თაბები; მას სხეულის ყველა ნაკვით უორითდა როკვისას...

იყვლება მიმღერალი, ამ ახალს უფრო ჩახლენილი და ვაგაცხერი ხმა
აქვს. ჯახი უფრო მეტად ხელდება.

მოცკვავე ქალის პარტიზორი იღლება, ოფლი გადადის, მას მეორე
ცვლის.

კვლევ ტვიტორებს საქაფონი.
— ტვისტ, ტვისტ!

თმაგაშლილი, სახეცაყინული ქალი ტრისის რხვეით წინ იხრება, მერე
ჩამუხლავს, რბევით კვლავ სწორდება და ახლა უკან იხრება...

— საყოფავი ვერბო! — ამბობს ბაჰა.
— რა, რა? — არ ემისის ქართული გვა-მარიას.
— ვერბო ცივილიზაციას განიცდიო, — გადაუთარგმნე ჩემებურად.
გვა-მარია იღიმება.

— მიორთით მოხალული ნუში — ვებტყვები ვენერას.
— გემრელია, მიმეწონა! — ამბობს ის და კოტვილის წრუბავს.
— საქართველით არ ხარობს ნუში? — კიხულობს გვა-მარია.
— როგორ არ ხარობს, კახეთში ნუშის ხეები შრავსების განწერივას
ჩამწერივებელი.

— საქართველით წაბლის ხეებივია.
— წიფლისაც, — იხსენებს ბაჰა, — წიფლის ნაყოფი კი ნუშზე
გემრელია.

გვა-მარია გაკვირვებული მოგმერბობა.

— ტვისტ, ტვისტ! — იტყუება მიმღერალი.
საყვავი ასპარეზს მხოლოდ ორნი შემორჩნენ. დაღლილი ვაფი (ეს
უკვე მეოთხე) უცხოდ იქნეს ხელგან, მუხლზე სიფითი გადადის.

ჯახი კი ცოცხელია. ჰვივის საქაფონი, ყვირის ხეობით. დაუღლედ
მოცკვავე ქალს სახე მოხერბავს. მიუღო ტანით გაიხშობა. წაბირძობა —
და... ვაგენ შევით ამოსიწუნტა, ასპარეზი მიატოვა და მაგივრისთან მჯდომ
ამანახებს მიაშურა. ჯახი ნელმა ტანზე შეტყვლა.

წამობანდენ წველიები, იატაკზე გაკორბულ ქალს ფეხს აღავაგებდენ.
ბეჭამა სიცილით ჩავარა.

— რა მოხდა? — ვითხოვ ჩემზე არანახლებს გაკვირვებულ ბაჰას.
— დედა, დედა! — შეიტხდა ვენერამ და ლოყავზე ხელი იტვივა.

გვა-მარია მისი მიონდა კოტვილის წრუბავს.
ბაჰა ფეხზე წამობტა, მეც მას მივყვები.

გაკვირვებულმა გვა-მარიამ თვალში გამოკვავილა. ქალი იატაკზე გა-
უნძრევლად იწვა. თვალები გადატრიალებოდა, პირიდან დედი გადმოს-
დიოდა.

— პერი უნდა! — თქვა ბაჰამ და დიხანა.
კაცი მოგვალხოვდა, რაღაც გკვიროს. ხელების ქნვეით ვეპასუხეთ.
მასობიანი გვა-მარიამ მოჩიბანს და თქვა:

- წვილით აქვდა! — მერე იმ კაცს მიუბრუნდა და თავის ენაზე
რაღაც თქობა.
- კაცმა თავისი თქვა მოცკვავეები შემერდნენ და მოგვანერდნენ.
გვა-მარია გატყარდა, გატყარდა ის კაციც.
- რა მოხდა? — ვკითხო გვა-მარიას. — ამ უბედურს პერი უნდა.
- არა უნავს, ჩვენ თვითონ მოვეუღლითო, პირველი შემთხვევა არ
არისო. — მისაუბრა გვა-მარიამ და კაცს მიუბრუნდა. ჩვენ ნაწნობი სიტყ-
ვები გათვივინო: — „ქართველით არიან, სამჭოთა კახეთისა“.
- სამჭოთა კახეთი?! — უბნად მოეღო მივლს ბარს.
- შემოხვევებინენ, მუსიკა შეწყდა.
- წვილით! — თქვა ვენერამ.
- ვაჟად!
- წრე გაიხსნა და ჩვენ დიხანას მოგვაცილებდნენ თვალები, ერთი წუ-
თის წინ ტვისტით რომ იყვნენ მიხედვლები.

გუნდული საზოგადოების მიერ გახაზულ მორფეში ჩაფლული შინა (მ. სებასტიანის „უსახელი ვარსკვლავი“).

დიდ შემოქმედებით წარმატების მიაღწია მ. აბილუმას ფლორენსის განსახიერებით (ლოპე დე ვეგას „ცეკვის მასწავლებელი“). ამ როლში მისი ბუნება შეერყობ ვიზრის წინააღმდეგ ბუნებას, რითაც სასუსლავად გამოიღონდა მასხიობის მდიდარი სცენური მონაცემები. ფლორენსა — თბილელი გულმზამწვდილად მღეროდა, მომთხალავად ცეკვავდა, იპრობდა მაყურებელს, და სპექტაკლის გამარჯვებაში დიდი წვლილი შეიტანა. მასხიობის გმირთა გაღვრეში განსაყურებულ ადგილა უჭირავს მართა ანტონოვნას (ცოგილის „რევიზორი“). მართა ანტონოვნა თბილესი შესრულებით გაერმოსცულია წრის იდებში გამსჭვალული გიგონაა, რომელიც თვისებურად უღვება და ადისებს ყველაფერს. იგი უტოლდება ქალაქის მადლი საზოგადოების წარმომადგენლებს, ცდილობს ყოველმხრივ მიხატოს მათ, დევუფლოს ფრანგულ ენას, მოხდენილად უსასრულოს ცეროპული ცეკვები, მაგრამ ყოველივე ამას იმდენად ქაბობის თანდაყოლილი თავქართანობა და ღრმა პრივილეგიაციონი, რომ ამგვარად აჩინეთ ყალბ, ნაძალადეგ მდგომარეობაში ჩაყარდნას მასხიობას სწორად აღიქვა გმირის შინაგანი სამყარო და ჭეშმარიტი გოგონაყოფილი ხესითა შექმნა.

შესანიშნავია მარინე თბილელის ტასიყო (ი. მისაშვილის „მისი ვარსკვლავი“), რომელიც წინ-

ვკვლევ იმდენს...

ის დღე არასოდეს დამავიწყდება: მისზე საცერდის ფარდა წელი რჩევით მიიქვს მალა. მაყურებლის წინაშე უკვე მერამდენედ იწყებს სიცოცხლის უცრანოდ დრამატურის ვ. მინოს კომედია — „ვერს არ ვასახლები“. პატარები დაძაბულად ვადგენებ თვალს სპექტაკლის მსვლელობას. ბუნებრივია, ყველა ჩვენგანი თავისებურად აღიქვამს სცენარე ატმოსფეროს, ხასიათს ვაკვირდებით ყველას და ყველაფერს.

სპექტაკლი დამთავრდა... შობაბუნების დიდენად ძლიერი იყო, რომ მას შემდეგ მარჯანოვილის თეატრის თითქმის არც ერთი დღემდე არ გამომავტოვებია. ამასი ყველაზე დიდი „დინამული“ მარინე თბილელს მიუძღვის, რომლის ექსცენტრული გმირი ქალი — პოუმა (ზემოთაღნიშნული სპექტაკლიდან) დღესაც თვალწინ მდებარს. პოუმის შემდეგ ენაზე მისი ნანა — სედვიანი, ცხოვრებისაგან დარცხრული, სიმართლისმადიებელი ქალი (რ. ვერალის ანაჟე სახლყოფის პიესიდან) და გავოცდი, ნუთუ ეს ის მასხიობია, რომელიც ამას წინათ ენაზე-მუთუქი!

მ. თბილელის შემოქმედება მრავალფეროვანია.

მისი როლების გასწენების ჩვენს წინ გაიფლევბენ ისეთი მკვეთრად საპირისპირო სახეები, როგორცა: სამშობლოს გულწრფელი პატრიოტი ვარდო (ვ. აბაშიძის „მუმილი მუხასა“) და წარმოსდგე, ამაყი, სუხიანი ქალბატონი კაპულეტი (შექსპირის „რომი და კულეტა“); ქალურა სიუღეკით აღსაცხე, ვინებამსხივლი მირანდოლინა (გოლდონის „სასტუმროს დღისაღიანი“) და შორე სინაზდელითი შეძრწუნებული, სიყვარულისაგან განადგურებული ღირსა (ოსტროვისკის „უშვათი“); ზღვის ტალღებითი მილიცილე, ტემპერამენტიაი ლუჯა (დ. ლობრინანის „სამი ბუბულის ქუჩა № 17“) და დიდ-ბუნებოვანი მანდლოსანი ნინო (გ. მატებრამილის „უენობი ქალი“); მგზნებარე თველუ პატრიონიელი (ს. მანიაშვილის „კრწანისის გიბრები“) და მომავადობელი დონა ინეს (მოორტის „ციცხალი პორტრეტი“); შორეული თურქუენობი ვაბომხეცნილი, კეთილშობილი ქებოი ზინაიდა (გ. მუხამოვის „ოჯახის ღირსება“) და აღვირახალი, პატივმოყვარე სინდრა („ამერიკული ტრაგედია“ თ. დრახურის მიხედვით); სოფლის განსაღ წილმა აღზრდილი მატულა (გ. ბუაბიძის „ვარდი ასურელიკოვანი“) და ბურ-

დუკლებმა შინამოსამსხურედ წამოთყავნის სოფლიდან. ტასიყო ყოველნაირად ცდილობს თადარიგი დიდებს თქამსი, თავის ღრუხე და სწორად შეასაბრებს დღისიგებელი მოვალეობის ცდილობს მატებარე განთვლის საბაზო სოფელი გოგონას, რომელსაც ქალაქის სხაუკანანს, ტუმბანას ცხოვრებას თავვეს აუნაია... ტასიგის როლი ვიზოღურა, სრულიად უწინმეფელი იყო პიესაში, მაგრამ მასხიობის მახვილიანობულად შესრულებამ მსატერედად დასრულებულ, გამოკვეცილ სახედ აქცია.

ძალიან საინტერესო იყო თბილელისათვის ლედი ამას როლზე მუშაობა (შექსპირის „ჩინარდ მესამე“). იგი შემოქმედებითი სიმწოდის ბერიონდში შეხვდა ამ როლად და საინტერესო სახეს. შექსპირი ყველა მასხიობისთვის აქტიურულ შესაძლებლობათა ქვაკუთხედი, ამიტომაც სახის შექმნას თავი იჩინა მოღონს რიგმა სიმედვებმა, რომელთა ბოლომდე გაღებრა მუდი აღმონდა. მასხიობმა მარინე შემული ძირითადი წარმატებით დაცულია ეს მეტად რთული სახე ლედი ამას წარმოსახის ღრის, იგი პირველყოფილას, გვიანობის თვისი ნატფო, ჩამოქნილი, მეტყველი პლასტიკითა და მიმოვიით.

კ. მარჯანიშვილი ამბობდა: „თეატრი სინთეტიკურია მაშინ, თუ მას ჰყავს სინთეტიკური მსახიობები“. ჩვენს თეატრში ცოტანი არიან ასეთი მსახიობები, ხოლო ამ კოტათა რაყესს სწორად მ. თბილელი ეკუთვნის. მასში ერთადა წერწყმული იშვიათი პლასტიკურობა, მუსიკალობა, რომელთაც ზომიერად იყენებს პერსონაჟთა ჩამოგრწევის დროს. ამ მიზეზ იგი მეტად ფრთხილი ხელოვანია: არასოდეს ცდილობს წინ წამოიწიოს თავისი გმირი. ყოველთვის ბუნებრივად, მაგრამ დამამახსიათებელი შტრიხებითა და ნოვანსებით ამდიდრებს ამა თუ იმ სახეს.

„როგორი იქნება მ. თბილელი გერანზე? როგორ შევედრება მისთვის უცხო პროფილს? როგანელო გახდება მისი შემოქმედებისათვის თუ ფრანკმენტად, წუთიერ სანახაობად დაგვრჩება?“ — ეს კითხვები გვაფაქრებდა მსახიობის პატივისმცემლებს. მაგრამ მ. თბილელის დებოტება გერანზე წარმატებით ჩაიარა. ნათელი გახდა, რომ მისი სახით კინოსტუდიას სინტეტურს, მძლავრი ძალა შეემატა.

გერანზე მსახიობის პირველივე როლი ნამდვილი შემოქმედებითი გამარჯვება იყო. ფუფუნებაში ჩაფლული, შედმეტად კვლეუი, ანჩხელი და თავნება — ასეთი იყო მისი როსალია შირვანაშვილს ცნობილი ნაწარმოებიდან „პატიონინებასათვის“, რომელიც სიმეც კინემატოგრაფისტბთთან შემოქმედებით შეგობრობაში შექმნა. ამ როლს მოჰყვა ფატმანი („პამი-აიკი“, რეჟისორი ლ. ჟააკი), სადაც მსახიობმა ადამსავლელი მშვეალი ქალის მკვეფორად კოლორიტული სახე დაგვახატა.

„ბეზარანი“ (რეჟისორი ნ. სანიშვილი) მ. თბილელი გვამბლავს სახის ეფემტური გახსნით. ვარდნულად მიზნიდელი ბუბუსია უდარდელი, ცხოვრებისაგან განებეზრებული ქალია. შევეურებით მას და ისეთი რწმუნა გვებდება, თითქოს ახლასან ვამოვიდა ბუბუსია რომელიმე მემჩანური ოჯახიდან და გერანიდან ესუბრება თავის მრავალრიცხოვან ნაცნობებს.

სასუბით განსხვავებული სახე შექმნა მსახიობმა „ქალის ტვირთში“ (რეჟისორი ნ. სანიშვილი), სადაც რეჟოლეუიონერი ქალის — მართას განსახიერება მოხუდა. თუბა სტენატურმა როლმა ვერ მოსცა სასუალემა სრულად გამოუმღოფენებინა დრამატული შესაძლებლობა, მაგრამ აქვე ერთხელ კიდევ დაგვარწმუნა თავისი ნიჭის მრავალმხრივობაში.

ყურადღებას იპყრობენ აგრეთვე მის მიერ საინტერესოდ შექმნილი სახეები კინოფილმებში: „თოჯინები იციანიან“ (ალისა), „თბუნელა“ (ანა) და სხვ.

მ. თბილელის წვლილი ქართული თეატრალური ხელოვნების განვითარებაში საიანადოდ შეაფასეს. მას ახლასან მიენიჭა საქართველოს სსრ სახალხო არტისტის წოდება. წინ ჯერ კიდევ დიდი შემოქმედებითი სარიზულია გადაწლილი და მსახიობის კვლევ მოულის მრავალ უცნოვ გმირთან შესისხლბორცება, ახლის ძიება...

შაბაძე ქვიშა

„არიარდ შვანია“. ლედი ანა—მ. თბილელი, რისარია—გ. გოამაშვილი.

ფლორელა—„ტამბაკის მარწყალებელი“.

მხსნი
 მწვენი
 ზმთი
 ვიეფენ-
 ელი
 ხლსის
 გსმლს!

გასული წლის ოქტომბერში, ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის ინიციატივით, შვეიციის დედაქალაქ სტოკჰოლმში ჩატარდა მსოფლიო კონფერენცია, მიზნული ბავშვთა პრობლემებისადმი. კონფერენციის მუშაობის მონაწილეობიდან 60-ზე მეტი ქვეყნის დელეგატები, 14 საერთაშორისო ორგანიზაციის წარმომადგენლები, მშობლები, პედაგოგები, ფსიქოლოგები, ექიმები, საზოგადო

და სახელმწიფო მოღვაწენი. ბავშვთა პრობლემების შესახებ და ვიტინამული ხალხის ბრძოლისათვის მხარდაჭერის თაობაზე კონფერენციის მიერ მიღებულმა მომართვებმა მსურველ გამომხატველსა და მთელ მსოფლიოში. ქვემოთ ვაქვეყნებთ ვიტინამული ხალხის ბრძოლისათვის მხარდაჭერის თაობაზე მიღებულ მიმართვას.

ბავშვთა პრობლემების თაობაზე მოწვეული მსოფლიო კონფერენცია მოგმართავთ თქვენ, მთელი მსოფლიოს ბავშვთა მეგობრებსა და მშობლებს.

იმ დროს, როცა ჩვენ შჩადა ვართ უველოდერტი გავაკეთით ბავშვთა სიცოცხლის დასაცავად, იმ დროს, როცა ჩვენი გონება და უველა ჩვენი დონისძებვა მიმართულია იქითავე, რომ უზრუნველყოთ მათი სულიერი და მატერიალური ცხოვრების პირობების თანდათანობით გაუმჯობესება, ამერიკელი აგრესორები, აგრ ჩამდენმე წელთა, მცინებრებსა და ტექნიკის მიწვევთა გამოყენებით, საზარელ ომს აწარმოებენ ვიტინამში, რის შედეგადაც იღუბება ათასობით უღანაშუალი ბავშვი.

სახმრეთ ვიტინამში უველა ტობის ბომბდამშენები, მათ შორის „ბ-52“, ჰაერდან მყრანათი ათასობით ტრანს უფცაბურ, ნააღმზისა და ფოსფორის ბომბებს, მიწასთან ასწორებენ მთელ სოფლებს, იყენებენ ქიმიურ ნოთიფერებს და მოწვევით გაზებს, ანადგურებენ ათასობით მეტრატარ ნათესებს და ათასობით ბავშვს განუზღადებენ ტანჯვით სიკვდილს.

ჩრდილოეთ ვიტინამში, ამერიკის ავიაცია, რომელიც იყენებს რაკეტებსა და შრანგლის ბომბებს, დღედაღამ ცეცხლს უშენს სააღმწყოფობებს, სკოლებს, ბაზრებს, ცკლებს, მჭიდროდ დასახლებულ რაიონებს, სიკვდილს უგზავნის მისინარე ჩვილებსა და სკოლაში მიმავალ ბავშვებს.

რომ დააშინან ხალხი, რომელიმე ათვის დაცვა გახედა, აგრესორები თავიანთი ცინაშობი იქამდე მივიდნენ, რომ უველაზე შეზარადა დაანაშულებს კი ჩაღდა; სახმრეთ ვიტინამში მოშობით თავიწინ რამდენ ბავშვს მოაკეთეს თავი და ხელ-ფეხი, რამდენი ცოცხლად დასწვეს სასურსათობლებსა და საყრდენტარტო ბანაკებში დღეებთან ერთად მყოფი რამდენი ბავშვი იტანება შიმშილისა და ავადმყოფობისაგან.

ვიტინამელი ბავშვების მიმართ ჩადენილი ეს დანაშაულობანი დრამად გვაშოობებს ჩვენ, პატრიას მამაკაცებსა და ქალებს, მამებსა და დედებს. ჩვენ, ვისაც არ დაგვიწყებია ორი მსოფლიო ომის დროს გადატანილი ტანჯვა-წამება, ჩვენ, ვინც შევიცინით ფაშაზობის, იმპერიალიზმისა და კოლონიალიზმის რაობა, კარგად გვეხმის თუ რატომ იბრძები ვიტინამელი ხალხი და ქალები თავიანთი სიცოცხლისათვის, თავიანთი საშობისლს დამოუკიდებლობის და თავისუფლებისათვის, თავიანთი ბავშვების ბედნიერი ცხოვრებისათვის.

ვიტინამელი ხალხის ეს გმირული ბრძოლა, რომელიც უთუთად ხაზოლოთ გამარტებით დაგვიტვირთდება, სერიოზულ წვლილს წარმოადგენს ხალხთა განთავისუფლებისა და მთელ მსოფლიოში მშვიდობის დაცვის საქმეში.

ახლა, როცა ომი ფართოდება და ვიტინამში მდგომარეობა სულ უფრო მძიმე ხდება, ჩვენს მთავარ ამოცანას წარმოადგენს უკველნარად დაუტოროთ მხარი ვიტინამელი ხალხის ბრძოლას, ჩათა შეტარებოთ დამწავებთა ხელი და დაუტოროთ ვიტინამელ ბავშვებს მშვიდობა და უშიშროება.

მასწავლებლებო, ექიმებო, მწერლებო და სწავლებლებო, მშობლებო და ბავშვთა მეგობრებო, მშვიდობისა და სამართლიანობისათვის მებრძოლნი, გამშობლო ამერიკის შეერთებული შტატების ევროთა წოდეხული სამშვიდობო წინადადებანი, რომლებიც უკველთვის საომარი მოქმედების გაძლიერების პრეულდაის წარმოადგენენ.

ვაერტიანდელ საყოველთაო პროტესტისათვის დანაშაულებრივი ომის წინააღმდეგ, რომელსაც აწარმოებენ ქონსონის მთავრობა და მისი მომხრეები. ვიოქმედით აქტურად, ჩათა ცამშობლო ჩადენილი სისხატკე.

მოვთხოვთ ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობას: გამოიყვანოს ვიტინამიდან თავისი ჭარბები, შეწყვეტოს თავისი აგრესია სახმრეთ ვიტინამში და დამანგრეველი საომარი მოქმედება ჩრდილოეთ ვიტინამის წინააღმდეგ; აღიარებულ იქნას სახმრეთ ვიტინამის - განთავისუფლების ეროვნული ფრონტი სახმრეთ ვიტინამის ეროდერით ნამდვილ წარმომადგენლად; საშუალება მიეცეს ვიტინამელ ხალხს თეთრონე გადწყვეტოს თავისი საყუთარი საქმეები, ამასთან გარანტირებულ იქნას მისი სუვერენიტეტი, დამოუკიდებლობა და ტერიტორიული მთლიანობა თენევის 1954 წლის შეთანხმების შესახამისად.

არ დავუშვათ, რომ ჩვენმა შვილებმა მონაწილეობა მიიღონ საომარ მოქმედებებში ამერიკის შეერთებული შტატების მხარეზე.

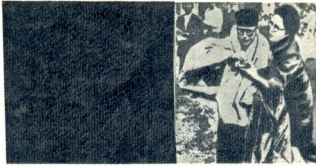
საკათთან თმავლი

ენოზ ზამცხვარიძის

რა სევდიანი თვალები გაქვს, ძვირფასო დედაჯ, ო, რა მწილია საყვარელ შვილს რომ ვეღარ ხედავ! მთელი არსებით უჩვეულოდ დედაჯ და შუროთაჯ, რის წარმოიდგენ: მტრისკენ როგორ გაიჭრა შოთა. დრო მკურნალოა, ტკივილებთან ქრება ჩივილიც, არ ქრება მხოლოდ შვილდაკარგულ დედის ტრავილილი. დრმა, უძირაო შენი სევდა, ძვირფასო დედაჯ, ამოცნობა ამ თვალებში დედათა სევდა.

* * *

თვალები — ბნელის ამომწველი, ამომწანაოჯ, გული — კეთილი, მოყვარული, ალაღ-მართალი, სხა — ვით გალობა — იმედის და ძალის მომცემი, შენი სიცოცხლე — ჩემი რწმენა და სალოცველი ჩემდა სიყვითელ, ჩემდა ღუბნად თუ დასახულან, მზადა ვარ, მზადა, გედეგე მცვილად, გუავედ მსახურად, ო, მიმსახურე, მიმსახურე, მიუჯე წვალობა!

უველა ჩვენი ღონისძიება მივმართო ვიტანაში აგრესიული ომისათვის განკუთვნილი შე-
აარალების, საომარი საჭურვლისა და სამხედრო აღჭურვილობის წარმოების და ტრანსპორტი-
რების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

სილი შევუშალიო ჩვენს ქვეყნებში ვიტანაშის წინააღმდეგ აგრესიის ბაზების შექმნას,
შეერთებულ შტატების პატიოსნო მამაკაცებო და ქალებო! უფლებას ნუ მისცემთ მი-
ლიტარისტებს თავიანთი მოგების გულისათვის დადგარონ თქვენი შვილების სისხლი, უფლე-
ბას ნუ მისცემთ შეარცხვიანონ თქვენი ქვეყნის სახელი ვიტანაშელი ხალხის წინააღმდეგ ამ უსა-
მართლო ომით.

მთელი მსოფლიოს ბავშვთა მეგობრებო! იუაფით ვიტანაშელ ხალხთან მათს სამართლიან
ბრძოლაში. ვიდრე არ აღსდგება მშვიდობა და დამოუკიდებლობა, ვიდრე უველა ვიტანაშელ
ბავშვს გარანტირებული არ ექნება ბედნიერი ცხოვრება.

გაკვეთილი ერის კანცელარია

ზარის შემდეგ IX კლასში შედის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლები ვერა ტუაშვილი. ყოველთვის ფარულად ღელავს გაკვეთლის დაწყების წინ, ისევე როგორც მასობრივ ფარდის ახდისას. ბავშვები ვერ ამჩნევენ ამ დიდ პასუხისმგებლობას და გამოკითხვის მოლოთხის ფუფუნებით გართული ვერც წარმოდგენენ აღმზრდელის როლს. მაგრამ რამდენიმე წლის შემდეგ, როცა ისინი მომწიფებული გახდებიან გაიხსენებენ სკოლას და გამოირჩეულ მასწავლებლებს, მხოლოდ მაშინ აღმოაჩენენ ნამდვილ ვერა მასწავლებლის, მის დიდ ბუნებას.

გაქვეთილი იწყება საინტერესოდ. მიმოიხილავენ ძველ ქართულ ლიტერატურის თვალსაჩინო ნაწარმოებებს, ეპოქას, მასინდელი საკარტველოს პოლიტიკურ და ეკონომიურ წყობას, ჯამდება განხილული მასალა. ეს წინასწარაღმისა ახალზე გადასასვლელად. მონაწილეობის ახალა მოსწავლე ერთმა წინადადებაში იმზარა სიტყვა „სრანს“. მასწავლებელმა მიუთითა მეცდომასზე: „ჩანს“ — გასაწორა ბავშვმა, — შინა ერთპირიანია. მეორემ პასუხის დრის მოთველია მოხვეურე კილოსთვის დამახასიათებელი სიტყვები: „დასვიანა“, „შავიდა“. მასწავლებელმა თვალში გააჩერა ის. ბავშვი მიხვდა თავის შეცდომას და მაშინვე გაშასწორა: „დასდო“, „შევიდა“. აქაურ გაკვეთელს ზოგჯერ ახლავს თავისებური სიტყვები: თავი უნდა დადღწიონ მოხვეურე კილოსა და ინტონაციას.

ზარის დარკვამდე 10 წუთით ადრე მოსწავლეებმა გახალის რველები შეხრეკლასებელი თავიდან სწავლობენ წერას. ეს ვერა ტუაშვილის საკუთარი მეთოდი. ის ყოველთვის უფროსკლასელებს ასწავლის და თუ მათ კალიგრა-

ფია არ უჯარგათ, თვითონ აწყობიანებს ლამაზი ასოებით წერას. ბავშვი სკოლიდან არ უნდა წავიდეს დამახინჯებული ხელწერითო, — ბევრჯერ უთქვამს მას.

სამუშაო მაგიდაზე სასწავლო ნაწილის გაბეის 1966-67 სასწავლო წლის სამუშაო გეგმა. პირველ გვერდზე რამდენიმე საკითხია ჩამოთვლილი: ოროსან მოსწავლეთა შრობების კრების მოწვევა და მეორე მეოთხედის შედგენი, გაკვეთილებზე დასწრება აკადემიურად ჩამორჩენილ მოსწავლეთა მუშაობის შემოწმების მიზნით, ცალკეული საგნის სწავლების შემოწმება, უდისციპლინო მოსწავლეთა შრობლებთან მუშაობის აღორძევა.

...ვერა ყაზბეგის რაიონის სოფელ ხუროთისში დაიბადა, მაგრამ თბილისში იზრდებოდა მამიდასთან. მან შეიღი კლასის დამთავრების შემდეგ თბილისის პედაგოგიკურ ინსტიტუტში სწავლა. მღეი მოიპოვა ფრიადისის სახელა და პედაგოგიკისა და მოსწავლეთა მორის კარგი ავტორიტეტი.

1940 წელს კურსდამთავრებულებს სოფლებში აგზავნიდნენ სამუშაოდ. ვერა ტუაშვილი მათ რიცხვში მოხვდა. ის წარჩინებით ამთავრებდა სკოლას და იმავე წელს უნდა გაეგრძელებია სწავლა უნივერსიტეტში. სკოლაში მას აკადემიურად ჩამორჩენილი ამხანაგების გამოსწორება დაავალეს. ვერა ყოველდღე ამცავდებინდა მათ მათემატიკაში, გეოგრაფიასა და ინგლისურ ენაში. ყველა ოროსანი გამოასწორა და კლასმა გარდამავალი დროსა მიიღო.

ვერა ტუაშვილი იმავე წელს შევიდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ფილოლოგიის ფაკულტეტზე. მაგრამ

ომი დაიწყო და ეკონომიური გაჭირვების გამო დროებით შეწყვიტა სწავლა. ყაზბეგში წავიდა სამუშაოდ. რამდენიმე წლის შემდეგ კვლავ დაუბრუნდა უნივერსიტეტს და 1948 წელს წარჩინებით დაამთავრა.

მას შემდეგ ის ყაზბეგის საშალ სკოლაში მასწავლის ქართულ ენასა და ლიტერატურას. ამავე დროს მან სასწავლო ნაწილის გაბის მოვალეობას ასრულებს, მან სკოლის დირექტორია.

სკოლაში სასწავლო ნაწილის გამგეს დიდი მუშაობა მართებს: აღმზრდელობითი მუშაობა როგორც მასწავლებლებთან, ისე მოსწავლეებთან, პელსაბჭოს სხდომებში, დამწყებ მოსწავლეებლებთან მუშაობა, მასწავლებელთა გაკვეთილების გეგმების აღრიცხვა, შრობლთა კრებების მოწყობა, მოსწავლეთა საერთო კრებების ჩატარება, ორსანთა საკითხი, მოსწავლეთა გაკვეთილებზე დასწრების აღრიცხვა. ამას ემატება ადამიანის ყოველდღიური ცხოვრება. საზოგადოებრივი და პარტული დავალები, ნაცნობები, ნათესავები, მის ხალხი უყვარს და ხალხსაც უყვარს იგი, განალელებული და მცოდნე, თვემდაბალი, გულისმზერი და გულთბილი.

მათში დინჯად იტის შემოღამება. მიზეზი დიდებულად ჩამუჭდებიან, გაყურდებიან სახლში მიღიან ქმარი და შეიღებენ. გერგეტისკენ მიმავალ გზას რველებით ხელში გაუჭვდა ვერა. ის ქმაყოფილია დღევანდელი დილი და ახლა სვავინდელზე ზრუნვითაა გართული...

ი. შიპაუი

დათინუხი აქხიჯის ანუპეჩხიჯე ჰოეჰი ქიღე

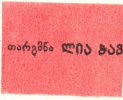
საბრიდლა მისხრალი
ჩილი

ლილიან ხიხინსი
ვატემა

ღკუღკუღ

პაწია ღრუბლებო,
ფერების ზღვაში,
თქვენ გესაუბრებთ
მუწუარე ბავშვი.
წაიღეთ სული,
წაიღეთ ცაში.
მსუბუქი რინინით
ამივსეთ სული.
მიმწყინდა ლოდინი
ფერების ზღვაში,
წაიღეთ სული,
წაიღეთ ცაში.
ღავტოვე მამული
და ქობი ჩემი,
და თვალღანამული,
წაიღების მწინი,
მეწვია სიკვდილი,
ზოროტი მწვრით,
მეწვია სიკვდილი,
სიკვდილი ჩემი.
გაკვდიით ღობილი,
მოგყვებით ზღვაში,
ის ხმები ჯობია
— ტალღების ტაში.
რამდენი ნდობაა
ტალღების ხმაში.
ჩუმაღ გამომტეწოწეთ,
ოსტატო ძერწვის,
სახით სახიერით
და ცა ტანთ მეცვას,
და დრომ გადაამკვოს,
ოსტატო ძერწვის,
და მე არ ვიკვილებ,
რომ სული მეწვის.
შორნი მოგზაურნი,
უთავლავ დღეთა,
მე მხოლოდ მზე მინდა,
მარგუნეთ ბედად.
ზღვის სველი ნაორთქლი
ასული ცაში,
ჩემს ბედზე გაავლეთ
ტალღების ტაშით.
პაწია ღრუბლებო,
წყურვილი ბედად
ვიღაცამ მაიგუნა
და ჩუმაღ ვიწვი.
სულში ჩამიგონდა
მზის ოქროს ბეწვი,
და მეწვის ტურები,
ო, მუღამ მეწვის.

ესპანურიდან თარგმნა **ლია ბამბაშაძემ**

ღორა კახტმლიანოსი
კოლუმბია

პაკიბილი კიბი

მე მომენატრა მართალი კაცი,
ძებნა დაეუწყე გზებზე შორეთის,
და დავინახე მართალი კაცი,
რომ დავეძებდი დიდხანს, სწორედ ის.
შუბლს ღმერთის დაღი აჩნდა მაგაივო,
და მოდიოდა კაცი ანდალი,
უმწურდა მიწა გადასაფული,
მარად ძველი და მარად ახალი.

და ხმაურობდა მამაცი გული,
და გულში სისხლი მოუთმენელი,
ეს იყო კაცი გამარჯვებული,
ტკიბილი ხმითა და კეთილი ხელით.

გახსნილი მკერდით, მხრებით მთებურით,
ხარობდა სულით თავისუფალით,
ის — მორჩილი და აჯანყებული,
ის — ანთებული კაცი უბრალო.

ბინდს უშინია ცეცხლოვან თვალთა,
ბინდი კრთება და არ სურს დარჩენა,
მიწამ არწია ფერადი კალითით,
დალოცვილია მისი მარჯვენა.

ვარ მოხიბლული მისი უფლებით,
ბედი რა არის? თვით არის ბედი,
როგორც ნიშანი თავისუფლების,
სიყვარულისთვის გახსნილი მკერდით.

მე დავინახე, გზაზე რომ იყო,
და რომ ებრძოდა ბედის განაჩენს,
რღაცაით გავდა იგი ღონ-კისობს,
კეთილ იდღაღოს, რაინდს ლამაზჩელს.

იღვა აპკი, იღვა მცინარე,
და შიშველ გზაზე ებრძოდა ქარცივს,
მე გადავლახე შვიდი მდინარე,
რომ დამენახა მართალი კაცი.

სისხლის პინიკაჟე ყაჟილი პეჟე

სისხლის მდინარეზე ყვაილი ეცემა,
წვეთი გარიტარის და მარადისობის,
მდინარე საიდუმლო საითკენ ეწევა:
სად მიდის ყვაილი შავ წყალთან მისული.

ვინ ტირის იმედის დაფერფლილ ყვაილზე,
რონელიც დაეცა მეწამულ მდინარეს,
სალამოს მთვრალი მზე, საღამოს მერთალი მზე,
ნეტავი რად არის ბაღლივით მდინარე.

აღდა და გაღვივდა ის თესლი იმედის,
იმედის და ჩრდილის უკვდავი სხივებით,
ყანებში აუღურდნენ გიტარის სიმები,
და ტკბილი დღე არის ბედნიერ შვილების.

სასწაულს ელიან მწვინელი და ხორბალი,
და მიწამ ცოცხალი შვილობა დაიხსნა,
მიწაზე თავთავის დადის მეგობარი,
მიწაზე მხიარულ გიტარის დადის ხმა.

ხეგზე დაფირდნენ ფერადი ჩიტები,
იმედის ნაყოფი რა თითოვლით იშვება,
ცრმულები მიშრება და ისე ვინთები,
და მკერდში სათუთი ლოტოსი იშლებია.

ზარების ხმებია, პაერი ირხევა,
ეს ჩემი ვაჟები მოვიდნენ სიმღერით,
გარაფრას უმღერის ლამაზი სიმღერა,
რომოდენ გაიცოცხლდა და აღარ იღლებია.

ეს შენი სიმღერაა, შორს რომ დაგემალა,
ვიღაცამ ცრმულებით რომ ავიესო თვალი,
ეს შენი იშვია, ჩემო გვატყალა,
შენი იშვია და შენი მომავალი.

პარხინ სოლონი
პარაჟეი

მევიროვის პიკაილი პაკიბილი

თეთრი მტრელი იცქირება
და არაფერს ამბობს,
თეთრი მტრელი
იცრმულდება
და არაფერს ამბობს,
თეთრი მტრელი მტრედს რას ეტყვის,
იღვრულებს რითა,
თუ ნისკარტი აუხვიეს
ტუჭყიანი ჩვრითა?

კინოში. არაწვეულებრივი იყო სხვა რამ: როგორც ეს გახეხა ვაიყო, მ. დიტრჩიში აღარ ითამაშებს ფილმში, მანაც უარი განაცხადა. გ. გარბინსაძეს ამ ფილმში შეხვედრისა კონდა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მ. დიტრჩიში იქნებოდა მისი პარტნიორი. ეს ფაქტი ნათლად დააბრალებს მ. დიტრჩიშის აქტიურად ავტორიტეტზე.

მ. დიტრჩიში გერმანული კინოეკლუზიების აღორძინების ხანა იყო. მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში, "ნიებურებისა" და "დოქტორ კალიგარის კამინტის" სანახავად ხალხი ზღვასივით აწვდებდა კინოთავატრებს. მართალია, გერმანული კინოეკლუზიონება საყოველთაოდ ცნობილი იყო, მაგრამ არც გერმანიაში და არც სასწრაფოარაო არაერთ ინიციატორს მასობრივად კლას — მარლენ დიტრჩის. კინოში მ წლის მუშაობამ მას სახელი და დიდება არ მოუტანა. მ. დიტრჩიშის კინემატოგრაფიული კარიერა 1930 წლიდან იწყება, როცა იგი ვაიციონ ამერიკულ კინორეჟისორს — ფრედერიკ შტენბერგს. შტენბერგი დაბადებით ამერიკელი იყო. იგი პატარა ბიჭი იყო, როცა შტენბერგი ამერიკაში გადასახლდნენ და ისიც თან წაიყვანა. ხანდახან ამერიკულ რეჟისორს წინაგრძების სამშობლო მოუწაბრებოდა და გერმანიაში ჩაბრუნდა ფილმების გადასაღებად. 1930 წელს იგი გერმანიაში ავტომატად პარიზის ხანის რომანს — "პროფესორ უნტაისის" გერმანულ ვარიანტს. ფილმს "ესიფერი ანგელისა" ერქვა როგორც კინოსწარმოებელი, იგი სუსტი აღმოჩნდა. მ. დიტრჩიშის მიხედვით იგი სტენბერგის ბიოგრაფიული ანუ დიკონა. გერმანიაში მისი ავტობიოგრაფიული (თამაშობდა ი. ნიანისი) თავდასაღები, რომელსაც კაბაის მიმართული კალი (თამაშობდა მარლენ დიტრჩიში) შერიოთ და საშუალო დაკარგა, მკურნალებოდა ცხოველ ინტერესს ერ იწყებდა. მაგრამ ფილმს მინიმუმ მიჰქცევს ვერაღებოდა. მანამდე უცნობი კინომანიაშია მ. დიტრჩიში არსებობდა საივ ნიებურება გამოამდებდა და უკვდავ გახდა სასოვალოების უკრადღების საგანი. ამავე დროს კანონდღებდნენ გამორჩეულ ქალის ანტი ბიტი, რომელიც შემდეგში მოიხატა "დუდაკაც-ვამპირის" სახელით. ჩვეულებრივ კინოისტორიას და კინორეჟისორს ამ ტემპისა დასივით ხმა-რონი, მაგრამ მ. დიტრჩიშისათვის ასეთი ქალბიტი სრულიადაც არ იყო დაიქნეს საგანი. მასობრივ დიდობას და ეჭვგარეშად დივიდიტის მსგავსება, რომლებიც ცხოვრების მთელი პერიოდში არსებობს შესაძლებლობად ამობრუნდნენ და სწორად გამარჯვებულნი გამოდიოდნენ.

"ესიფერი ანგელისა" გადაღების შემდეგ გ. შტენბერგი ამერიკაში დაბრუნდა და მ. დიტრჩიშის თან წაიყვანა. შტენბერგი მოხიბული იყო მარლენის უნებრებოთა და იგი პილოტული დიდ პირობაანდას ეწეოდა მ. დიტრჩიშის სასარგებლოდ. ამ მ. დიტრჩიშის ითამაშა თითქმის ყველა ფილმში, რომელიც იგი ითამაშებდა. შტენბერგის — "მარკო", "ქერა ვენერა", "ნამუსი დიტრჩიში", "მანისი ვუკრინა", ამ ფილმებში მ. დიტრჩიშმა დასატა ქსელო-ავტობიოგრაფის სახე, რომელიც ბუნდამ მხოლოდ სტალიან სურათების ასრულება არეწა. მანისი პირობებდადასურებოდა ადამიანების არიან. მ. დიტრჩიში და მისი სიყვარული თანაგრძობითა და ტიპოლოგი ანასიბერებდა. შთაბეჭდილება რჩებოდა, რომ პატარა, გამხდარმა, გაე-

რევილტებუნიანმა გერმანულმა ქალმა ყველა დაჩაგრული ქალის ზედი იყისრა და საქვემოლად გამოიჩინა. როცა მ. დიტრჩიშის სულში დასრულებული პროცესი დაფრთხილდა, იგი ისევ ძველ ამბლებს — "დუდაკაც-ვამპირის" უბრუნდებოდა და აჩვენებდა ქალბის, რომელიც შერაცხები იყენენ შეპყრობილი. ამ ფილმებში მარლენის აქტი სრულდებოდა ყველა დაჩაგრული ქალის სახელით. ერთ-ერთი ასეთი ფილმი იყო, "სისხლიანი დედოფალი". ამ ფილმს კინოეკლუზიული ისტორიული ფინი არ ქონდა. თუმცა მომუშავე რუსეთში იყო გადმოხიბული და რომელიც რუსი დედოფალი იფილმისმებოდა. (ეს ფილმი პილოტულშია გადაღებული). თავად ფილმი ვერაფერი შეიღო იყო, მაგრამ მ. დიტრჩიში აქვს დასაჯერებლად და თანაგრძობით ანასიბერებდა ქალს, რომელიც საკუთარი უკლებების შესაძარცვებლად იხრძობდა.

მარლენ დიტრჩიში დიდხანს მოუხდა ამერიკაში დარჩენა. ამის მიზეზი იყო გერმანიაში ნაცისტური ხელისუფლების დამყარება. მარლენმა არ ისურვა პიტლტრის ბატონობის შერიგებოდა. 1939 წელს მიხვლესმა მოწოდებით მიმართა გერმანული კინოს იმ პილოტულს, რომელიც სასწრაფოარაოდ ცხოვრობდნენ, საშობლოში დაბრუნდებოდაყენენ. იმ ხელფანადა შორის, რომელიც საკუთარ ქალბის დივიდების უპირობებს, მარლენ დიტრჩიშიც იყო. ამას დიდ მიზრობული მნიშვნელობა ქონდა. მ. დიტრჩიში უკვარდა გერმანულ ხალხს და მისი უპირი მათი თვალში პიტლტურული ხელისუფლებისათვის სილის გაქანის უკრადდა. ამ საქციელით მ. დიტრჩიშიმა საქვეყნოდ დადასტურა, რომ იგი არა მარტო თამაშობდა აქტიურად, მეტიოდა ქალბისის როლს, არამედ თვითონაც ასეთივე უბუნების ადამიანი იყო.

1941 წელს მ. დიტრჩიშიმა ითამაშა ფრენჯი რევისორის რენე კლერის ფილმში "ნოუ-ორლანდის კოცინი". ეს იყო რ. კლერის შემოქმედების ამერიკული პერიოდის საკუთარი ფილმი. თუმცა მ. დიტრჩიშისათვის შემოქმედებითი სიახლედ ამ არაფერში გამოხატულა: იგი ავანტურისტულ ქალის ძველ ნაწინს სასეს განახლებებდა. მაგრამ რევისორის დიდ ნიჭსა და დახვეწილ გემოვნებას მასობიბისათვის უკვალოდ არ ჩაუვლია: მ. დიტრჩიში ხოცარა ფრანგული კინემატოგრაფიული სკოლის სიფაქტურსა და იფილმებში დახვეწილობას.

მ. დიტრჩიშის შემოქმედებითი ბიოგრაფია ისე აუწყო, რომ მას უმათერესად არაგერმანულ ფილმებში უხდებოდა თამაში. რა თქმა უნდა, ამას არ შეძლო ერთგვარი კვალი არ დატოვოს მისი სიბრძნისათვის. სხვა უბრძოლი საშუარო, სხვა ხასიათიანი, ზენ-წეღებულებანი, სხვა ფსიქიკური წყობა ადამიანებისა უთუოდ ამბებოდადა მასობიბის ნიჭის თავისუფალ განვითარებას. ეს იყო. მ. დიტრჩიშის შემოქმედებითი ბიოგრაფიის ტრაგიკული მხარე, მაგრამ ამისაგან თავი დაღვეწა შეუძლებელი იყო: ჯერ გერმანიაში მასობიბის ტემპი ბატონობდნენ, შერე ეს მეორე მსოფლიო ომი დაიწყო და ვეროპანი დაბრუნებაზე ფიქრიც კი უხდებოდა იყო. საშობლოში დაბრუნებამ მარლენმა მხოლოდ მეორე მსოფლიო ომის დასაბრუნების შემდეგ მოხატა. მაგრამ შემოქმედებითი ტრადიცია ისევ გრძელდება და მ. დიტრჩიში

კვლევ უმათერესად არაგერმანულ სურათებში ითამაშებდა. იგი ასეთი ფილმი ქართულმა მკურნებელმა ნანა. ეს ფილმებია: "პრადღების მიწა" და "ნოუ-ორლანდის პიოცისა".

ამერიკული რეჟისორის ტენდის კარმერის სურათში "ნოუ-ორლანდის პიოცისა" მრავალხმიან საინტერესო და საყურადღებო ფილმი. მაგრამ ახლა ამ ფილმის ანალიზის დრო და საშუალება არ არის. პერსონაჟი, რომელიც მ. დიტრჩიში ამ ფილმში ანასიბერებს, რამდენიმე მასობიბის სულერი ბიოგრაფია ეგახსენებს. მ. დიტრჩიში და "ნოუ-ორლანდის პიოცისა" პერსონაჟსა სძლეოდა პიტლტური, მაგრამ უკვარდა ნაცისტული. მათ უპირი შეურიგდნენ იმ აზრს, რომ ნაცისტების დანაშაული გერმანიის დანაშაულად იცნენ. არა და ძნელია, შეტისმებდა ძნელი, თვალს დასაბუთო და არ დანაბნის იმ უხდებულება, რა ნაციისტურ გერმანიაში დაატებდა თავს მსოფლიოს. მ. დიტრჩიში ყოველგვარ ეფექტებს მოკლებული სა-ტეიოლოგით, ურჩალოდ და სადად გამოიგეგმოს თავისი პერსონაჟის სიახლესა და მალულ ტიპიოლოგებს. მიუხედავად ყველაფრისა, რაც ნოუ-ორლანდის პიოცისმა განაშთაფნა, მ. დიტრჩიშის პერსონაჟი მაინც ვერაბა ახლა, უბუნ გერმანულად, რადან ტიპოლოგების ატანა და გადატანა აუცილებელია მოსარჩენად. გერმანიის ეს ტიპოლოგისა და წყლებების მორჩენა სიბრძნებად. გაჩაგრები უხდებოდა იგი ისევ გიოგისა და პილოტული გერმანიაში შენდება. მარლენ დიტრჩიშის პერსონაჟი ამ გერმანიის შვილია. აქედან მოდის მისი სიამაგეობა შეურიგებლობა. ნოუ-ორლანდის პიოცისა. მ. დიტრჩიშიმა სტატობის შეტვის ხილველ გაიარა, მაგრამ წონასწორობა არსად დაუკარგავს.

მ. დიტრჩიშის ახლა უკვე ხანდაზმული ქალაია (დაიბადა 1905 წელს), მაგრამ შემოქმედებითი ცვალებაც არ ჩაქობია. დიდი გერმანია — როგორ წარმართება მდგრადობი მისი შემოქმედებითი ბიოგრაფია და როგორ მიიღებს მას ახალი გერმანული კინემატოგრაფია.

ბაბაი ბაზრაძე

მედიის პესსინგები

„ზე დღე ვარ ერთადერთი შეიღობა და მიწა მისი მომავალი კარგი იქნას... ადამიან გაბიგები და დაბეზარებები, მირჩევთ რა გზას დავადგე, როგორ მოვიქცე...“

ათილე წლის ბიჭი საავადმყოფოს ფანჯარასთან დგას. იგი სველიანად გააყურებს გზას. წყნად ამ გზაზე მამამ გაიარა. მამამ, რომელიც ერთხელად არ დალბაპარკებია შეიღობ, არ ცნობს და არც უნდა შეშვენივლი გაიყურებ. ბიჭს ბევრ გაუგებია, რატომ მოეწო მისი ცხოვრება ასე: სხვა ბავშვებთან ერთად მშობლები ტანად რამდენჯერმე შიღობს, მოაქვს სათამაშოები, ტუბინდულელო, და უფრო ტუბინდი უფროსი სიტყვები, აღტობს. ბიჭთან კი მშობლები დღე დღე იყო მიშვე წუთებში, თუთარბალად დადამტობი დღეა, რომელსაც თავადელი ცრემლებითა და დიდი სველითა აქვს საყვ. მამა კი, არც უფრო სწორად, ის კაცი, რომელსაც დღედა უთხარა, შენი მამაა, — არ გაბიგებინა. დღედა ამ ბავშვს ამ ცრება წინს განმავლობაში ბევრი ამ გადაიბტინებს. ბავშვის სიცოცხლეს ავადმყოფობის მასბერტი ხელი ეშვერბოდა, ეშვერბოდა იგი სტრინულად, რომ უფროსი ბიჭი შეშვედნენ. რაინდელი ცენტრბად რამდენჯერმე ამიღე და ჯანმრთელობის განყოფილების გამგე, შიღობდენ სხეულებს, შიღობდენ დიდი გამომცდელით, კეთილი გულით და მშობლიური სწუნებით. და კეთილად სძლია ბორბოს, სიკეთის სხეულებს შეაშვეტა პატარა გულში და იქ ბარბინელი ცარიელი ეკონე თითქმის ამიავსო. თითქმის, რადგან მანინ დარჩა ამ გულში რადც, რაც ნათელი, მართალი თიღობელი შეაშვეტებებს და აჯანმრთელებს, დათიგებობს აბიგობებს: „რადც?“ — ამ რა გი დედა დაცარიებულბე თთახში მაგიდას მისჯდობია და ბეშვერბა:

„ზე ვერ შეშვედი სიტყვები ჩემი სინბარლის დამბტყობა და იქნებ მასწავლო... მიშვერბეთ, როგორ მოვიქცე?“
როგორ მოვიქცეს!

ეს კითხვა ჩვენი გააყურებდა. მოიქცევი სი, როგორც თითონ წერს: წყავ ერთ შიღობულ ქალკეში, სადაც ესა და ეს სპეციალისტი თითების ანამბტესი საშუალებით დამბტყობებს, რომ შეილა მართლაც ქმრისაგან ყავს. თუ შიღობეთ საგანოდ ჩვეულებრივად: დათიგბართი ცოლიც და ქმარიც, ანდა, პირბითი, ჩვენი თითონ ჩავიღებ მათ სოფელში, ვნახთი ირგებნი, ვეცითობი ქვეყანას, შიღობსულბ, ნათესავებს, თანამშრომლებს. და ბოლის გველით და დაწვეტბინი ქმარს — შენი შეუღულ პატისიანია, მისი სინდისი წყნდადა და იქნებ, რომ შეიღო შენია.

არა, არც ერთი და არც შიღობ!

ვერც ერთი სპეციალისტი ვერ დააყრებებს გაჯოჯრებულ მამაკავს. ვერავითარი მოწვე, კეთილის მისრინებ და შეზობილო ვერ შეიგონებს კაცს — ენებ ჰქვას, შენი ყოფილ შეუღლებს, შენი წინაშე იგი ცამებ მართალითა.

მამ, რა გვანა, რა გზას დავადგეო, რა ვერბირთი ქალს, რომელსაც ეჭვიანობის ნიადაგზე თუხანი მდებარე და თიგბმბტე წლის შემდეგ მანინც კეთილობის: უნდაწამულე ვარ, შენილი ნამბედილად ჩემი ქმრისააო.

იქნებ ჯობდა, წყრბილი ამ პატარა თუხანის დიდი სადარბედილით დავაწვეო:

10 წლის განმავლობაში ცოლ-ქმარი ერთ ქვერქვე ცხოვრობდა, ელოდენენ შეიღობ, მოთიგნებულად ელოდენენ, მაგრამ ანამბ... ქმარი 10-12 წლით უფროსი იყო ცოლზე, ამიტომ ქალს ეუბნებოდნობდა ქმართან ყოველ წყრბილმანზე ღაბარბაგი (წყნობად ქალზე. „წყრბილმანებზე“). დაწყობი მყარბდადა. ხელმწიფედ კაცს ეს უკვე არაფერს მთინდა და აუტრბალ ქალს მყარბლობის გაბრბელებს. და უკლებ... ქალს იტრბინი, რომ წყრბიმიმბდა. შეშვეტდა. ვერ გაახილდა თიღობდენე. კაცი მიღინებამში შეიღობდა და მხოლოდ მამისთვის შემდეგ შეიღობეს ეს სასინბარული ამბავი (ახლა უკვე გაბებდა ამბის მისბარბა მტყილად დაწვეშვერბულ-

მა ქალმა). მაგრამ, ვაი, რომ სინბარულით ამ გაბრბელებითა ცხოვრებულბე. მან ეჭვით შეთავაღირა ცოლი და თქვა მიშიღობ და მოტობთ: „შეიღო ჩემი ამ იქნებამ“ ქალის ცრემლებმა ვერ მოიბარბილეს ეჭვით შეტყობობლი კაცის გული. „შეიღო არაა ჩემი!“ — თქვა მამინაც, როდესაც სახლში ბიჭის ტრბინლი დარჩას. საში თვის განმავლობაში ერთხელაც არ დაუშვეტდეს ბავშვისათვის. დღედა შეგებია ბავშვი და წიყიყანა სოფელში, სადაც ცოლ-ქმარი 10 წლის განმავლობაში სახლს ანებებდა, ანებებდა სპეციატარი ხელითა და ოფლით, სპეციატარი მინბარბირი, იმე, როგორც მშობლები, პატისონან ადამიანებს შეშვერბებთ. ერთ დღეს კი ყველაწიწი წყალში ჩავიდნენ. ახალი სახლის ქვერქვე მხოლოდ სადარბედილი დასაღებდა. ბიჭი იზრდებდა სინბარლის მხოლოდინი, მამის მხოლოდინი. მაგრამ მამის ნაცვლად აღიბმბტი შეშობიდა თუხანში. მერე სახლის ნახვევარი მამამ წაიღო, წაიღო კანინბებების ცხილი. ქალმა არაფერი თქვა იცოდა, ასეც უნდა მოიხლოდნობო. წყრბილ ცოლ უღებოლი ბატარეა და დე. თიღობის წიღილ წყელი ბარბე. მაგრამ ბავშვი წყეს, იგი დღედა თიღობს თიღობის შემზობულ სოფელში, სადაც მამა მსახერბობს. მერე მხოლო ბატარე მშობრბად უკრბებს კაცს, რომელსაც დღედა უთხარა, შენი მამაა.

ჩვენ არ ვიცი, რამდენადაა განმავლობაში 10 წლის ბავშვი ამ ეტობგარად საბითობი თუხანურ ამბავს (რასაკვირველია, სჯობდა, ბავშვის ფიჭინი ხელს ასე დნო არ შეგახებდა ამ მყარ სინბდელებს). მაგრამ ჩვენ გვხარბებს ბავშვის შეშვერბული იმბედი.

ხომ შეიღობდა მოხდეს სასწავლო და კაცი გიზინდ შემობმრბენს, მივიღეს შეზარბასთან, სადაც პატარა ბიჭი დგას და გაუღობის ლიღინი გაფართობებულ ცალკებს; ხომ შეიღობდა, თუხანის, მაღან უბრალოდ მაკობის ხელ ბავშვს და აიფანის მიმბეში, რომლებიც მათ სოფელთან ასე ახტია; ამ არა და, შეიფანის საავადმყოფოში, სადაც თიგონი ქმარბ შეშობის და ადამიანებს კურნებს. ხომ შეიღობდა, არა. თუჩემ, არ შეიღობდა! კაცს უკვე სხვა თუხანი აქვს. ყავს 15 წლის გერა, რომელსაც კარე მამისთან უწევს. მამ, კარგი ადამიანია. და ეს უფრო შეტბად უკლებს გულს პატარას.

რა წას დედა. იგი აღარც შერბეებას ითიგებს და არც დაკარბულ ბრბებას მისტრბინს. მამ მხოლოდ მამისთვის სადარბედილ ქალსაც, შეიღობა, რომელსაც მამის გაბრბე აქვს და შენი ზღუდასადაც ყოველჯა შეიღობა. მაგრამ არ აქვს სიბობი, აკლია მამის ძლიერი ხელი. დედა აგრბრბებს ბიჭს, რომ შიღობულ ქალკეში, ვიდაც განბებულ სპეციალისტთან წიყიყანის მანს-შეიღო. სპეციალისტი აიღებს თითების ანამბტესს და დაუშვეტობს კაცს, რომ შეიღობს მამის (ამ ნახვერბადმითობი სპეციალისტის შესახებ ქალმა რომელიღაც თრბნაში ამიკითხა). მაგრამ კაცი უარზუა. უარზუ, იგი მამინაც, როცა შეზობლები და ახლობლები ერთხმად უშვეტებდნენ, შენი ცოლისთვის ცუდი არაფერი შეშვერბევა, წყნდადა და პატისიანი. უარზუ იყო მამინაც, როცა მგრბინი თითბიშვერბეული ქალი თავის სოფელის გაუბება გზას. მამ, რა ვიღობრბ, რა ვთბარბა ქალს, რომელიც ამ მდებარბობბიშვედ მივიღე, რომ რდებკიამბი გაბრბეებას ბარბათი, სადაც თიგონი თუხანური ამბის საკვერბად გამბრბებას გიგნობს. საშველი მხოლოდ ერთია, — მიუბრბენებულბ და ვთბარბა: ეჭვიანობა, არ შეიღობება ასე დაკარბე ადამიანის რწმენა, არ შეიღობება არ ენლი, არ დაუჯერო ქალის სინდისის მმას, რომელიც აბერ შეთრბმბტე წყლია ერთას და იციცებ მოციკის: „ზე მართალი ვარ!“

მართლაც და, როგორ შეიღობდა ტყუილდეს ქალი და მანინ შეიღობის განმავლობაში დიღობობს დამბტყობის თიღობის სინბარბულ: როგორ უღებობდა ტყუილდეს ქალი და წლებს განმავლობაში, თიგი არ მოუტრბას იბრას, არ მოიშვერბს, არ მიიწვიწვი. მაგრამ ქალი მართალია და წუთიდაც არ იციწვებს მიუბრბენებულ შეტყობეფობას, შეღაბულ სინდისის, ბალბაბებულ პატისობის ნებებს.

კოსმინავტები ამბობენ, — საიფარი და წარბტყაია დღედაბიწის ამბეცრება კოსმურ საბყარბობი. დიდი, მშვენიერი, ცისფერი ბუნბი, ძველი თიღობა განბიბნებულბ. ერთი შეიღობი წარბმთიგვან და შეშობსება: უსასრულო, კოსმობირი ნებობის საბყარბობი ბრბენებს ჩემი მშობელი ბლბანბტა და შიღობდა, მაღანა მდებარბდა, ჩემი ბლბანბტის რომელიღაც წყრბილიდან საბყარბობ სხველით შეშვეტრის პატარა ბიჭის დიდი თიღობები.

იგი მამას ელოდებდა. ღობის კი ელოდებდა?

თანჯარჯობის წამკვლევის ა. ბ. ცხენისძის

პიგიურული თანჯარჯობის კომპლექსი, რომელსაც ჩვენს მკითხველებს ვთავაზობთ, უნდა ჩატარდეს დილით, საუზმემდე. ვარჯიშის შესრულებისას განსაკუთრებული მზრუნველობა ენიჭება სწორად სუნთქვას. უნდა ეისუნთქოთ ცხვირით, რიტმიულად და რაც შეიძლება ღრმად (შეიძლება ცხვირით ჩაეისუნთქოთ და პირით ამოისუნთქოთ). ამოისუნთქეთ უნდა იყოს სრული და რამდენადაც გასაძრავი იქნება, ხოლო ჩასუნთქვა — შედარებით ხანმოკლე.

ჩასუნთქვა, სავარაუდოდ, ემთხვევა იმ მომენტს, როცა ტანი გამართულია და გულმკერდში ვეღარ ვაგვიანებთ. ხოლო ამოსუნთქვა — როცა ტანი მოხარულია და გულმკერდში შევიწროვებულა.

ოთახი, სადაც ვვარჯიშობთ, კარგად უნდა განიარაღოს. თანჯარჯობის კომპლექსის ჩატარების შემდეგ უნდა მივიღოთ წყლის პროცედურები (მზაბანი ან სხეულის სველი გაუფრულოთ ტილოთი დასველვა).

1. საწყისი მდგომარეობა: დადგით მხრების სივანებზე ვაშლიანი ფეხებით, ტანი გამართული (ნახ. 1).

შესრულდება: 1-2, მკლავები წინგაბათნი ასწიეთ ზეგით, ერთდროულად წელში იდნეთ გაჩნებულ და თავი გადასწიეთ უკან (ნახ. 1-ა). ეს მოძრაობა გაიმეორეთ 3-4-ჯერ. დაუბრუნდით საწყის მდგომარეობას.

მითითება: ვარჯიში შესრულეთ ნელ ტემპში. გაიმეორეთ 4-6-ჯერ. მკლავების მაღლა აწევას ჩაისუნთქეთ, საწყის მდგომარეობაში დაბრუნებისას — ამოისუნთქეთ.

2. საწყის მდგომარეობაში ფეხები შეაერთეთ, ტანი გამართული.

შესრულდება: იარეთ ადგილზე მკლავების თავისუფალი და განიერი მოძრაობით და მუხლებების მაღლა აწივით (ნახ. 2).

მითითება: წელში არ მოხაროთ. შეიძლება ოთახში სიარულიც, თუ ოთახის წარმოები ამის საშუალებას იძლევა. იარეთ საშუალო ტემპში 25-30 წუძის განმავლობაში.

3. საწყის მდგომარეობაში ფეხები შეაერთეთ, მკლავები გაიტანეთ განზე (ნახ. 3).

შესრულდება: ა. მკლავები გაიტანეთ წინ და გადააჯარჯუნდეთ მკერდის წინ (ნახ. 3-ა). ბ. დაუბრუნდით საწყის მდგომარეობას.

მითითება: მკლავების გადაჯარჯუნდინების რორტივობით ხან მარჯვენაა ზემოდან და ხან მარცხენა. ვარჯიში შესრულეთ საშუალო ტემპში. გაიმეორეთ 6-8-ჯერ. მკლავების გადაჯარჯუნდინებისას ამოისუნთქეთ, განზე გადასვას ჩაისუნთქეთ.

4. დადგით მხრების სივანებზე ვაშლიანი ფეხებით, მკლავები დაიჭირეთ დიონიჭში (ნახ. 4).

შესრულდება: ა. ზეტანი მოაბრუნეთ მარჯვნივ (ნახ. 4-ა). ბ. ზეტანი მოაბრუნეთ

მარცხნივ.

მითითება: ვარჯიში შესრულეთ საშუალო ტემპში. გაიმეორეთ 6-8-ჯერ.

5. დადგით მხრების სივანებზე ვაშლიანი ფეხებით, მკლავები დაიჭირეთ დიონიჭში (ნახ. 5).

შესრულდება: ა. ზეტანი დახარეთ მარჯვნივ მოლოდენ. ბ. ზეტანი დახარეთ მარცხნივ მოლოდენ.

მითითება: ვარჯიში შესრულეთ საშუალო ტემპში. გაიმეორეთ 6-8-ჯერ.

6. დადგით შეერთებული ფეხებით, მკლავები დაიჭირეთ დიონიჭში (ნახ. 6).

შესრულდება: ა. მარჯვენა ფეხი გაიტანეთ განზე და ზეგით. ბ. დაუბრუნდით საწყის მდგომარეობას. გაიმეორეთ 3-4-ჯერ. შესრულეთ იგივე მეორე ფეხით.

მითითება: ფეხის აწევას საყრდენი ფეხი არ მოხაროთ. ვარჯიში შესრულეთ ნელ ტემპში. გაიმეორეთ 4-6-ჯერ.

7. ვარჯიშის შესრულებისას მიზანშეწონილია რბილი საყრდენის — ქვიჩის, მკერდზე მოსის ლიების ან ხალიჩის გამოყენება.

7. დაქვეით, ფეხები გამოართეთ და შეაერთეთ, ხელუბი დააჭირეთ ტანს უკან (ნახ. 7).

შესრულდება: ა. ფეხები მოხარეთ ღრმად, ტერფების იატაკზე შეეხებოდნენ (ნახ. 7-ა). ბ. ფეხები გამოართეთ ზეგით. გ. ისე მოხარეთ (თვლა — 2). დ. ფეხები გამოართეთ საწყის მდგომარეობაში.

მითითება: ვარჯიში შესრულეთ საშუალო ტემპში. გაიმეორეთ 4-6-ჯერ.

8. ფეხები შეაერთეთ, ტანი გამართული (ნახ. 8).

შესრულდება: ა. მკლავები განზე გაიტანეთ აიწიეთ ზეგით, ერთდროულად მარჯვენა ფეხი აიწიეთ განზე. ბ. დაუბრუნდით საწყის მდგომარეობას. გაიმეორეთ 3-4-ჯერ. შესრულეთ იგივე მეორე მხარეს.

მითითება: მკლავების მაღლა აწევას თავი გადასწიეთ უკან. ვარჯიში შესრულეთ საშუალო ტემპში. გაიმეორეთ 4-6-ჯერ. მკლავების განზე და ზეგით აწევების ჩაისუნთქეთ, საწყის მდგომარეობაში დაბრუნებისას ამოისუნთქეთ.

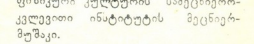
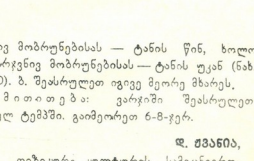
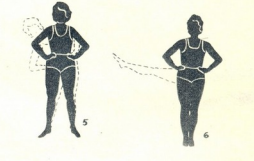
9. დადგით შეერთებული ფეხებით, ცერები შეაერთეთ, მკლავები დაიჭირეთ დიონიჭში.

შესრულდება: შესრულეთ ადგილზე აბრტობი ფეხის ცერებზე (ნახ. 9).

მითითება: ვარჯიში შესრულეთ სწრაფ ტემპში. გაიმეორეთ 5-6-ჯერ. უკანასკნელი აბრტობის შემდეგ დაწაბეთ ადგილზე სიათულო.

10. დადგით მხრების სივანებზე ვაშლიანი ფეხებით, ტანი გამართული (ნახ. 10).

შესრულდება: ა. ზეტანი და მკლავები მოაღუნეთ. ზეტანი მოაბრუნეთ მარჯვნივ, ოდნავ მოხარული მკლავების ქვეით, მარცხ-

ნივ მოაბრუნებისას — ტანის წინ, ხოლო მარჯვნივ მოაბრუნებისას — ტანის უკან (ნახ. 10). ბ. შესრულეთ იგივე მეორე მხარეს.

მითითება: ვარჯიში შესრულეთ ნელ ტემპში. გაიმეორეთ 6-8-ჯერ.

დ. მანანია
კულტურის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მეცნიერი-მუშაკი.

თყეღა ბაქონიძე (II)

ქართული ქალის თავსაბურავთა შორის შებლ-საკრავს განსაკუთრებული ადგილი ეკავა. ვიდრე ჩინტუე გაყომილი თავსაბურავი შემოვიდოდა ხმარებაში, ქართული ქალები შუბლსაკრავს ხმარობდნენ. შემდეგ, როდესაც ჩინტუე გაყომილი თავსაბურავი დამკვიდრდა ქართული ქალის თავსაბურავის მოთულობაში, ზოგი კიდევ ხმარობდა შუბლსაკრავს.

შუბლსაკრავი თავსაბურავისაგან განსხვავდება როგორც ზომით, ისე ფორმით. ის ზომით თითქმის ორჯერ მეტა თავსაბურავზე. შუბლსაკრავის შუა ნაწილს ფორმა ოდნავ მომრგვალებულია, ბოლოები კი თანდათან ვიწროვდება და შესაბურავი ხრივებით მიაგრდება. ქალი შუბლსაკრავს თავზე ორჯერ შემოსხვდება და ხრივებით შეიკრავდა შუბლს.

საქათველთა სსრ ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმის ქაოვლებისა და ნაქარობის ფონდებში დაცულია ორი შუბლსაკრავი, რომლებიც მეფე ერეკლე მეორის ასულის თვლა ბატონიშვილის საყურებზეა ყოფილი. როგორც მუზეუმის საინფორმაციო წინაშეხიდან არეკვა, ორივე შუბლსაკრავი საისტორიო საზოგადოების მუზეუმისათვის შეუწირვის ცნობილი ქართული პოეტისა და საზოგადო მოღვაწის — ვახტანგ ორბელიანის ასულს ნაირიში.

თვლა ბატონიშვილისეული ერთი შუბლსაკრავი ფოთელ ატლისაა, რომელზეც ოქრომკვდელი, ზეხით და ფრადი აბრეშუმის ძაფებით მოჭარბულია ჭყნარული ორნამენტაციის სახეები (სურ. № 1), შუბლსაკრავის შუა ნაწილზე სტილიზებული ყვავილია მოთავსებული, გარშემო წრილფოთლიანი ღლივებით, რომელთა ბოლოებზე ოქრომკვდის სითეთი მოჭარბული პატარა კოჭრები. ფაქტურად, შუბლსაკრავის ცენტრალურ ნაწილს აღინიშნული ყვავილი წარმოადგენს, რომლის ორსავე მხარეს გასხვდნენ ვერტიკალურად ნაკერი და შავი აბრეშუმის ძაფით კონტრასტული ფერად დაშლილი ზოგადი ზოლები. ისინი მოწარს ცალკეულ მონაკვეთებად ანაწილებდნენ, რომელთა შორის მოჭარბულია სტილიზებული ყვავილების სახეები. აქ შეიმჩნევა ყვავილების ორი მოტივი, რომლებიც ერთმანეთის შერაცვლებით შეიკრებიან. ერთი მოტივი მასათვება სტილიზებული ყვავილით, რომელიც ყლორტის შუა ადგილზეა მოთავსებული. მისი ფურცლები ზეფითაა აწოდელი. ყლორტის ორივე ნაწილზე ფოთლები და კვირტებია მოჭარბული.

მეორე ტიპი ყვავილისა განსხვავდება პირველისაგან. ისიც ყლორტის შუა ნაწილზეა მოთავსებული და ფოთლებითა და კვირტებით იწყობა, ოღონდ გამრგვალებდა რვაფურცლიანი ჯადაშლილი ყვავილის ფორმით. როგორც ზემოთაა აღვნიშნეთ, ეს ორი მოტივი მცენარეული ორნამენტისა, ერთმანეთის შერაცვლებით შეიკრებიან და ქვეშინა მტკად ლამაზსა და სასიამოვნო სახეს, რასაც კიდევ უფრო აძლიერებს მოწარხე ოქრო-

მკვდელი მოჭარბული, ერთფერად უწერტიოდ განლაგებული წერტილები.

თვლისეული შუბლსაკრავი შესრულებულია ხელსაქმის კარგი ცოდნით. სახეებისა და ყვავილების შერჩევში ჩანს ზომიერების ტრინობა, რაც ასე დამახასიათებელია მჭარბეული ოსტატებისათვის.

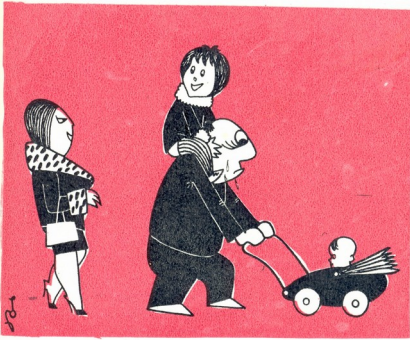
მეორე შუბლსაკრავი, რომელიც ასევე თვლა ბატონიშვილს ეკუთვნის, შავი ვაცისფერ ატლასზეა ნაკერი. მისი სახეების განლაგების პრინციპი ანალოგიურია ჩვენს მიერ აღწერილ პირველი შუბლსაკრავისა (სურ. № 2), ოღონდ განსხვავდება მცენარეული ორნამენტაციის მოტივით, საჭარბო მასალითა და ტექნიკით. შუბლსაკრავი მალაიონითა და აბრეშუმის ძაფითაა ნაკერი, მის ცენტრალურ ნაწილს აქვს სამთავრდნეში მოთავსებული სტილიზებული ყვავილი წარმოადგენს, რომელიც ძირითადად ვერცხლისფერი მალაიონითაა მოჭარბული. ყვავილის ორი ფოთლის შუაგულში მოჭარბულია მწვანე აბრეშუმის ძაფის სითეთი. ყვავილის ფურცლები, მის ორსავე მხარეს გრძელი ფოთლებია ოქროსფერი მალაიონით ნაკერი, რომელსაც ორი პატარა ყვავილი ატვის. რაც შეეხება ცერად დაშლილი ზოლებს შორის მოჭარბული ყვავილებს, აქაც ურთიერთშეწყვდებით ორი სხვადასხვა მოტივითა გამოხატული. ერთი მასათვება ყლორტის შუა ნაწილზე მოჭარბული დიდი ორის ყვავილი, რომლის ფურცლები ზეფითაა აღმართული. ყლორტის ჩოკორც ქვედა, ასევე ზედა მონაკვეთი ვერცხლისფერი მალაიონით ნაკერი ფოთლებითა და ოქროსფერი მალაიონით და პირისფერი გულით შეერთებული პატარა ყვავილებით არის შემკული; მოწარხე მხავილი წერტილებია მიმონიშნული.

მეორე ტიპი ყვავილისა პირველის ანალოგიურაა, ოღონდ აქ ყლორტის შუა ნაწილზე შედარებით პატარა ზომის რვაფურცლიანი გადაშლილი ყვავილია მოჭარბული.

თვლა ბატონიშვილისეული შუბლსაკრავის ქარგის ავტორები ჩვენივეს უცნობია. აღინიშნება ნაწილმეორეში ჩანს მჭარბეულის მადლო ოსტატობა და დასვეწილი ეგზოციტება, რაც მტკადდება, როგორც შესრულების ტექნიკით, ისე ფერალოვანი მასალის გამოყენების ზომიერებით. მჭარბეული მჭარბეული ქოლები ტრადიციების მიხედვით, ჩვენს მიერ აღწერილი შუბლსაკრავების ოსტატებიც ეროდებან მცვიარა და მხაზე ფურცის და ქვეშინა ნაკარობის მეტად სასიამოვნო ფერადიან ებანს.

ქართულ ქალებს დიდი დამახასიათებელია ქართული დეკორაციული ხელოვნების განვითარებაში. მათ მიერ შექმნილია ნაკარობის მრავალი შესანიშნავი ნიმუშები, რომლებიც ქართული ხელოვნების მწვენილები მრავალი საკუთის მანძილზე.

ჩემი ბავშვი

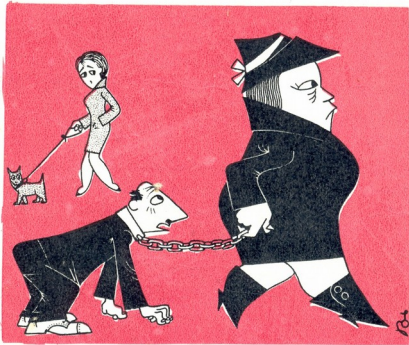

განხილვება 8 შარბ

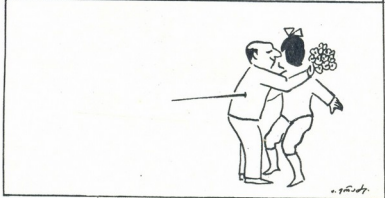
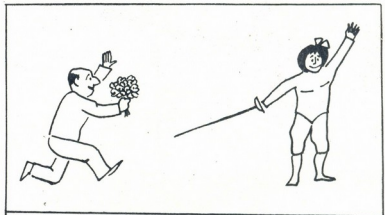

უბეჭბო ხეზრობა.

მხატვარი ა. ჯანაძე

მხატვარი ა. ჯანაძე

კიდევ ერთი ვარიანტი: მოჩიოთულ ზე-
წარს და ბალიშისპირს მოვევლებო ქსო-
ვილის ტონის შესაფერ კრელ არწიას. შა-
ლითა კი შილიანად კრელი იქნება. ყველა-
ფერი ეს გაახალისებს საძილე ოთახს.

ახლა მაღაზიებში ბევრი ლამაზი ქსოვი-
ლი და გასაწყოში მასალა იშვინება. ასე,
რომ ყველას შეუძლია თავისი გემოვნების
შესაფერი ქსოვილი იშვინოს.

ფერადი თეთრეული ადვილად გაირცხე-
ბა, თუ 2-3 საათით ადრე ჩაალბობო რომ-
ღიმე საჩეც ფხვნილში. გარეცხილი თეთ-
რეული ოდნე უნდა გაახამოთ და კარგად
დააუთოვო.

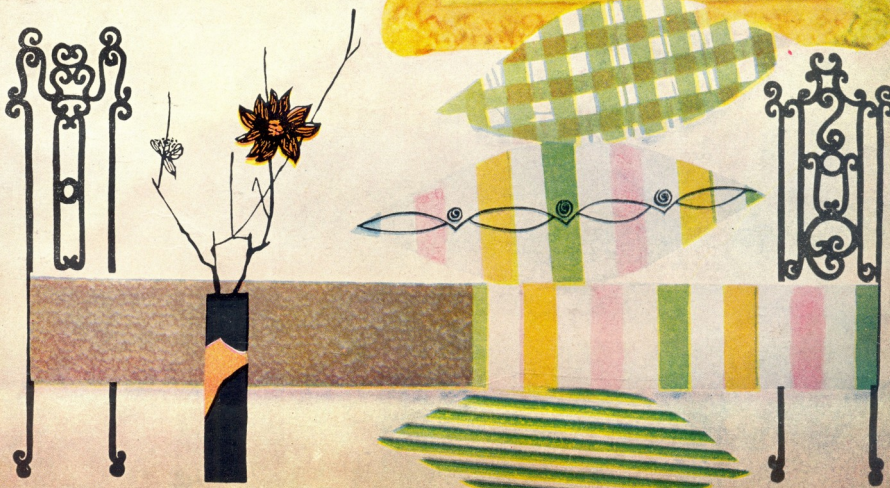
თეთრეულისათვის უნდა შეარჩიოთ რბი-
ლი, სადა ქსოვილი. ყველაფერს ჯობს ჩი-
თის ტიპის ქსოვილი: მსუბუქი სატინი, თხე-
ლი ტილო, დამასტი, შალითა — „კონ-
ვერტს“ ა მტრი ქსოვილი დაქირებება, სა-
შუალო ზომის ბალიშისპირს — 1 მ და
60 სმ. ზეწარს — ორი სიგრძე (თუ ქსო-
ვილის სიგანე 70—80 სმ). ფერადი თეთრე-
ულის შეკერვა ატელიეშიც შეიძლება.

ჩვენ დავეცითხო მისკოვის რამდენიმე
ატელიეს მუშაკებს — ხშირად იღებენ ამგ-
ვარ დაკეთებს თუ არა.

— ხშირად, — გვიპასუხებს მათ, — ფე-
რადი თეთრეული მოდამია და ჩვენთვისაც
ამ კრელ-კრულას კერვა უფრო საინტერე-
სო და სახალისოა. როცა დამკვეთებს კომ-
პლექტებს ვაბარებთ, ისინი იღიმიებიან —
კმაყოფილი არიან.

მოდო, და ნუ იქნები კმაყოფილი. ახა,
წარმოიდგინეთ: იღვიებთ დილით და თქვე-
ნი ბალიში ვარდეთიანა მოფენილი.

ნ. ბუენოვა, მხატვარი.

ИНДЕКС 76178

ф 13/87

НАЦИОНАЛ
БИБЛИОТЕКА

